RAČUNOVODSTVENA PISMENOST U NEPROFITNIM ORGANIZACIJAMA

Pavković, Doris

Master's thesis / Diplomski rad

2017

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Split, Faculty of economics Split / Sveučilište u Splitu, Ekonomski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:124:423447

Rights / Prava: In copyright / Zaštićeno autorskim pravom.

Download date / Datum preuzimanja: **2024-04-20**

Repository / Repozitorij:

REFST - Repository of Economics faculty in Split

SVEUČILIŠTE U SPLITU

EKONOMSKI FAKULTET U SPLITU

DIPLOMSKI RAD

RAČUNOVODSTVENA PISMENOST U NEPROFITNIM ORGANIZACIJAMA

Mentor:

Doc.dr.sc. Andrijana Rogošić

Student:

Doris Pavković

Split, rujan 2017.

UVOD 1
1.1. Problem istraživanja 1
1.2. Predmet istraživanja 2
1.3. Istraživačke hipoteze 3
1.4. Svrha i ciljevi istraživanja 5
1.5. Metode istraživanja 5
1.6. Struktura istraživanja 6
1.7. Doprinosi istraživanja 7
2. RAČUNOVODSTVENA PISMENOST 8
2.1. Definiranje računovodstvene pismenosti 8
2.2. Važnost i mjerenje računovodstvene pismenosti 9
2.3. Promicanje važnosti financijske i računovodstvene pismenosti 10
2.4. Dosadašnje aktivnosti u Hrvatskoj i svijetu na području računovodstvene pismenosti 11
3. NEPROFITNE ORGANIZACIJE 15
3.1. Definiranje neprofitnih organizacija 15
3.2. Obilježja neprofitnih organizacija 16
3.3. Vrste neprofitnih organizacija 20
3.4. Računovodstvo neprofitnih organizacija 21
4 . EMPIRIJSKO ISTRAŽIVANJE 25
4.1. Metodologija istraživanja 25
4.2. Analiza i rezultati anketnog istraživanja 26
ZAKLJUČAK 44
LITERATURA 46
POPIS SLIKA 49
POPIS TABLICA 49
POPIS GRAFOVA 51

SAŽETAK 52
SUMMARY 52
PRILOG 53

UVOD

1.1. Problem istraživanja

Poznavanje računovodstva i računovodstvene pismenosti imaju jako velik utjecaj na poslovne sustave i na cjelokupno poslovanje, s toga velika je pozornost usmjerena na računovodstvenu pismenost koja se pokazala kako ključan faktor u vođenju knjiga a i u konačnici na cjelokupnu stabilnost poslovanja.

Računovodstvena pismenost i računovodstveni izrazi pojednostavljuju komunikaciju, razumijevanje i shvaćanja koja se vežu za računovodstvo, financijske izvještaje a i u konačnici na razumijevanje računovodstvene problematike. Računovođe i ostali zaposlenici koji su u doticaju sa računovodstvom trebali bi imati određeni stupanj znanja i razumijevanja koja se vežu za računovodstveno shvaćanje, poznavanje zakona i propisa koji su nužni za donošenje dobrih poslovnih odluka. Prepoznavanje i uočavanje na vrijeme financijskih i računovodstvenih pokazatelja može biti jedan od ključnih faktora u sprječavanju donošenja loših poslovnih odluka, a isto tako može biti jedan od ključnih faktora u prepoznavanju prilika i mogućnosti za poboljšanje poslovanja i stvaranju novih prilika na tržištu.

U mnogobrojnim istraživanjima je dokazano da na financijsku stabilnost neke organizacije utječe u velikoj mjeri znanje, razumijevanje i vještine zaposlenika koji na različitim funkcijama u organizaciji razumiju a i posjeduju određenu razinu financijske inteligencije. Zbog brzog rasta tržišta, načina poslovanja i jačanja konkurencije poduzeća što više nastoji jačati i rasti, a kako osnovni cilj svakog poduzeća je financijska stabilnost koja je rezultat uspješnog poslovanja, dobrog vođenja te znanja i vještina zaposlenika.

Neprofitne organizacije se mogu definirati kao organizacije koje postoje i djeluju radi osiguranja općeg boljitka u društvu, usmjerene za određene grupe ili pojedince, koristeći razne izvore financiranja, ljudske resurse i pružajući određene usluge. Neprofitne organizacije ne postoje radi stjecanja određene dobiti, već radi ostvarivanja opće društvene koristi i pružanje pomoći grupama ljudi ili pojedincima, ali mogu imati i određeni nivo profita, koji se redistribuira dalje u cilju ostvarenja postavljenog cilja.[1]

---

[1] Milić, Z., (2009.) Osnove menadžmenta neprofitnih organizacija, Visoka strukovna škola za poduzetništvo, Beograd, str. 20.

Vladine odluke utječu na razinu neprofitnih resursa, jer su vladini programi postali važan izvor neprofitnog prihoda uz to i porezna politika uvelike utječe na sklonost građana prema davanju dobrotvornih priloga.[2]

Osim vladinih i poreznih mjera na razvoj neprofitnih organizacija imale su utjecaja i inicijative društva koje su zbog vlastitih interesa ojačale značaj i važnost neprofitnih organizacija. Razvojem društva dolazi do sve veće potrebe za neprofitnim organizacijama pogotovo na onim područjima u kojima država i nema toliki utjecaj, te svojim radom obuhvaćaju i zadovoljavaju potrebe raznih skupina društva i pojedinaca. Neprofitne organizacije djeluju na raznim područjima kao što su vjerske, sportske, humanitarne, socijalne, obrazovne, ekološke, kulturne itd., te svojim djelovanjem pospješuju i povećavaju kvalitetu života građana.

Početkom 1990- godina u vrijeme ratne krize u Hrvatskoj dolazi do stvaranja organizacija koje su svojim humanitarnim djelovanjem pomagale ratom pogođenim dijelovima, tako da se početkom tog ratnog razdoblja počinje spominjati a i stvarati sve veći interes za takvim oblikom organizacije.

Naime, iako su se na početku 1990-ih, kada su inozemne neprofitne organizacije (npr. Umbrella Grant, AED, i dr.) «probile led» u ovom području, izvodile usko specijalizirane tečajeve/edukacije (najčešće neformalne prirode), značajni se «institucionalni» pomaci u obrazovanju s područja djelovanja neprofitnih organizacija javljaju tek u posljednjih nekoliko godina.[3]

Kao i u mnogim drugim područjima praktične primjene suvremenih poslovnih koncepcija/spoznaja u (izvan)gospodarskoj praksi, tako se i u neprofitnim organizacijama u Hrvatskoj nedovoljno primjenjuju transparentni i lako dostupni «alati», od kojih većina potječe iz profitnog (poslovnog) sektora.[4]

1.2. Predmet istraživanja

---

[2]Boris, E.T. , Steuerle, E. (1991); Nonprofits & Government: Collaboration & Conflict (second edition), Urban Institute Press, str. 107.

[3]Pavičić, J., Alfirević, N., Ivelja, N. (2006): Oblici i mehanizmi potpore i suradnje s neprofitnim organizacijama u Hrvatskoj; Izvorni znanstveni rad , Zbornik Ekonomskog fakulteta u Zagrebu, godina 4,Vol. 4, No.1, str. 218.

[4] Ibid.

Ovim radom je cilj ustvrditi s kojim problemima se suočavaju neprofitne organizacije na području računovodstva , želi se istražiti koju razinu računovodstvene pismenosti posjeduju, te koliko ulažu u napredovanje i obučavanje djelatnika na području računovodstva i financija.

Specifičnost neprofitnih organizacija je ta da nema stjecanja profita kako što je to u profitnim organizacijama, nego glavni cilj neprofitnih organizacija je zadovoljavanje društvenih i socijalnih potreba društva. Na uspjeh neprofitne organizacije utječu razni čimbenici kao što su društvo, donacije, zakoni, javnost i radnici koji su usmjereni na dobrobit društva a i u konačnici na uspjeh organizacije u poslovnom smislu.

Predmet istraživanja rada je usmjeren na analiziranje i utvrđivanje kojom količinom računovodstvene pismenosti raspolažu neprofitne organizacije, i koliko je kako takvim organizacijama potrebna razina znanja za nesmetano i uspješno poslovanje. Osim toga cilj je utvrditi da li postoje određeni programi i edukacije koje pospješuju računovodstveno opismenjavanje, te da li pružaju određena znanja i vještine koje će omogućiti neprofitnim organizacijama dovoljno znanja i vještina da budu u konačnici uspješno posluju.

1.3. Istraživačke hipoteze

Istraživanjem kojim je obuhvaćeno 132 neprofitne organizacije koje su najvećim brojem obuhvatile organizacije smještene u Splitsko-dalmatinskoj i Zagrebačkoj županiji utvrđeno je da je 40,9% anketiranih organizacija iskazuje potrebu za potporu i suradnju u području upravljanje financijama i budžetiranje (Pavičić, J., Alfirević, N. i Ivelja, N., 2006.)

Rezultati istraživanja o financijskoj osviještenosti nefinancijskih menadžera u Sjedinjenim Američkim Državama su porazni - 62 % ih ne razumije osnovne financijske pojmove potrebne za korektno komuniciranje unutar organizacije, odnosno nisu u stanju korektno interpretirati računovodstvene i druge poslovne podatke financijskog karaktera koji su im potpora za kvalitetno odlučivanje. Ne razumiju npr. razliku između dobiti i gotovine kao ni ostale bitne ekonomske kategorije. Istraživanja provedena u srednjoj Europi njemačkog govornog područja (Austrija, Njemačka i Švicarska) pokazuju da ispitanici -

visokoobrazovane osobe iz svijeta biznisa - u 85 posto slučajeva ne razumiju niti elementarne ekonomske pojmove.[5]

Empirijskim istraživanjem provedenim na uzorku od 59 dobrotvornih organizacija koja djeluju u Hrvatskoj. Rezultati ukazuju na to da samo 40,7% dobrotvornih organizacija ima unutarnji računovodstveni sustav, a dok je ostatak promatranih dobrotvornih udruga koristi vanjske usluge.[6]

Hipoteze ovog rada na temelju ciljeva, problema i predmeta glase:

H1: *Niska razina računovodstvene pismenosti utječe na manje uspješno poslovanje organizacije.*

Prvom hipotezom će se pokušati otkriti s kojom razinom računovodstvene pismenosti raspolažu neprofitne organizacije, te da manja razina računovodstvene pismenosti utječe na manje uspješno poslovanje.

H2: *Vođenje odjela računovodstva u neprofitnim organizacijama se odvija u suradnji sa vanjskim računovodstvenim servisima što negativno utječe na računovodstvenu pismenost.*

Rezultati istraživanja upućuju na to da donatori često zahtijevaju računovodstvene informacije od dobrotvornih organizacija i da oni s unutarnjim računovodstvenim sustavom mogu ponuditi više računovodstvenih podataka. [7]

H3: Promicanje svijesti o važnosti računovodstvene pismenosti utječe na podizanje pismenosti što utječe na:

H3a: bolje financijsko planiranje

H3b: stvaranje internog odjela računovodstva s ciljem boljeg upravljanja

Zbog sve većeg broja neprofitnih organizacija i zbog sve veće njihove važnosti za društvo sve više dolazi do organiziranja treninga i seminara koji svojim djelovanjem neprofitnim

---

[5] http://www.poslovni.hr/mobile/poduzetnik/zasto-je-financijska-pismenost-vazna-263352

[6] Rogošić, A. i Svirčić, M. (2016) Accounting information for planing and control in charitable organizations. U: Rabar, D., Černe, K. i Zenzerović, R., ur. Eu future perspectives: Inovation, entrepreneurship & economic policy- scientific monograph, Juraj Dobrila University of Pula, Hrvatska, str. 12.

[7] Ibid, str. 7.

organizacijama žele pružiti potporu na raznim područjima. Jedno od područja na kojim se pruža potpora je računovodstvo. Ovim istraživanjem se želi utvrditi da li neprofitne organizacije se koriste takvim aktivnostima potpore, te ako koriste da li im takve aktivnosti pružaju određenu količinu znanja.

1.4. Svrha i ciljevi istraživanja

Temeljem definiranog predmeta ovog istraživanja definirani su i ciljevi istraživanja:

- Utvrditi važnost računovodstvene pismenosti kao preduvjet uspješnog poslovanja neprofitne organizacije.
- Utvrditi utječe li outsourcing računovodstva (korištenje usluga računovodstvenih servisa) na računovodstvenu pismenost unutar neprofitne organizacije.
- Utvrditi da li seminari i radionice iz područja računovodstva utječu na računovodstvenu pismenost unutar neprofitne organizacije.

1.5. Metode istraživanja

U cilju istraživanja, analiziranja i donošenju ispravnih zaključaka koristit će se razne metode istraživanja u cilju dobivanja što točnijih i kvalitetnijih zaključaka koji će u konačnici dovesti do točnih spoznaja. Rad je podijeljen u dva dijela prvi dio obuhvaća teorijski dio, a drugi dio obuhvaća empirijski dio.

U teorijskom dijelu biti će korištene sljedeće metode:

- Induktivna metoda (metoda kojom se na temelju pojedinačnih činjenica dolazi do općeg zaključka),
- Deduktivna metoda (metoda kojom se iz općih stavova izvode pojedinačni stavovi),
- Metoda analize (postupak znanstvenog istraživanja i objašnjavanja stvarnosti putem raščlanjivanja složenih zaključaka na jednostavnije dijelove),
- Metoda sinteze (postupak znanstvenog istraživanja i objašnjavanja stvarnosti putem spajanja jednostavnijih zaključaka u složenije zaključke),
- Metoda klasifikacije (sistemska i potpuna podjela općeg pojma na posebne, koje taj pojam obuhvaća),

- Metoda deskripcije (postupak jednostavnog opisivanja činjenica, procesa i predmeta, te njihovih empirijskih potvrđivanja odnosa i veza),
- Metoda kompilacije (iznošenje tuđih stavova i zaključaka iz domaće i strane literature),
- Komparativna metoda (postupak uspoređivanja istih ili srodnih činjenica, pojava procesa i odnosa, odnosno utvrđivanja njihovih sličnosti i razlika).[8]

Empirijsko istraživanje će se provesti u nekoliko koraka, prvo će se prikupiti svi bitni podaci koji će biti temelj ovog istraživanja, zatim će se na temelju prikupljenih podataka oblikovati anketni upitnik na temelju kojeg će se prikupiti svi potrebni podaci za ovo istraživanje. Anketnim upitnikom se želi dobiti točni, konkretni i istiniti podaci koji će dovesti do točnih zaključaka. Upitnici će biti proslijeđeni točno onim osobama koji su na funkcijama u organizaciji, te a da imaju doticaja sa računovodstvom u toj organizaciji.

Svi dobiveni podaci će se obraditi koristeći programe MS Excel i SPPS, te će se dobiveni podaci prikazati tabelarno i grafički s ciljem boljeg prikazivanja dobivenih rezultata , te boljom kvalitetnijom i jednostavnijom analizom.

1.6. Struktura istraživanja

Diplomski rad se sastoji od pet dijelova.

U prvom, Uvodom dijelu rada, definira se problem i predmet istraživanja, postavljaju se hipoteze, te se zatim definiraju ciljevi i svrha istraživanja i za kraj se navode koje metode su korištene u istraživanju, te doprinosi istraživanja.

U drugom dijelu rada, Računovodstvena pismenost, detaljno se objašnjava značenje računovodstvene pismenosti i te koliko je količina računovodstvene pismenosti jedan od ključnih faktora u vođenju knjiga, objašnjenju i korištenju računovodstvenih pokazatelja za uspješno poslovanje, te se objašnjava njezina vrijednost i načini mjerenja. Također je objašnjeno u kojoj mjeri je u Hrvatskoj te u ostalim zemljama razvijeno promicanje računovodstvene pismenosti, te s kojom količinom znanja raspolažu osobe na ključnim

[8]Zelenika, R.(1998) : Metodologija i tehnologija izrade znanstvenog i stručnog dijela, treće dopunjeno i izmijenjeno izdanje, EF u Rijeci, Rijeka, str. 323-339.

funkcijama u poduzeću, na kraju ovog dijela prikazano na temelju prijašnjih istraživanja na kojoj je razini računovodstvena pismenost zastupljena u neprofitnim organizacijama.

U trećem dijelu rada, Neprofitne organizacije, definirat će se pojam neprofitnih organizacija, objasnit će se i usporediti sve sličnosti ali i razlike u odnosu na profitne organizacije, te će se navesti njihova glavna obilježja i specifičnosti, i za kraj će navest će se sve vrste neprofitnih organizacija.

U četvrtom dijelu, Empirijsko istraživanje, prikazat će se podaci dobiveni anketnim upitnikom, te će se na temelju dobivenih rezultata doći do određenih zaključaka na temelju čega ćemo prihvatiti ili odbaciti postavljene hipoteze.

U zadnjem dijelu, Zaključku, donijet će se zaključni rezultati za cjelokupno istraživanje na temelju svih prikupljenih, obrađenih i analiziranih rezultata, te će se tim zaključcima pokušati doći do određenih korisnih spoznaja. Te na samom kraju će biti navedena korištena literatura , zatim popis slika i tablica, sažetak na hrvatskom i engleskom jeziku, te prilog u kojem će biti prikazan anketni upitnik na temelju kojeg su prikupljeni svi potrebni podaci za empirijsko istraživanje.

1.7. Doprinosi istraživanja

Doprinos ovog rada je prikazati u kolikom razinom računovodstvene pismenosti raspolažu zadužene osobe koje su odgovorne za poslovanje u neprofitnim organizacijama, te da li su programi za računovodstveno opismenjavanje djelotvorni te u kojoj mjeri mogu pružiti odgovarajuća znanja i vještine.

Empirijskim istraživanjem prikazat će se s kolikom razinom znanja i računovodstvene pismenosti raspolažu neprofitne organizacije , te koliko je razumijevanja i znanja na području računovodstva potrebno za nesmetano i uspješno poslovanje. Ovim radom će se također dobiti uvid u kojoj mjeri se radi na poboljšanju djelovanja neprofitnih organizacija, te da li se kroz tečajeve, treninge i seminare radi na podizanju i poboljšanju kvalitete, te da li i u kojoj mjeri te aktivnosti pomažu u radu neprofitnih organizacija.

Rezultati dobiveni istraživanjem mogu koristiti studentima te svim zainteresiranima u razumijevanju u kojoj razini je računovodstvena pismenost važna i ključna za vođenje i djelovanje neprofitnih organizacija

2. RAČUNOVODSTVENA PISMENOST

2.1. Definiranje računovodstvene pismenosti

Financijsko opismenjavanje je proces u kojem financijski potrošači/ ulagači poboljšavaju svoje razumijevanje financijskih proizvoda i koncepata te putem informacija, uputa i/ili objektivnih savjeta razvijaju potrebne vještine i sigurnost kako bi postali svijeniji financijskih rizika i prilika, kako bi mogli donositi utemeljene odluke, kako bi znali gdje se obratiti za pomoć te kako bi poduzimali druge učinkovite mjere za poboljšanje svoje financijske dobrobiti.[9]

Zbog sve veće konkurentnosti i jačanja tržišta organizacije su primorane svoje zaposlenike opismenjavati na području računovodstva i financija, jer razumijevanje financijskih izvještaja i financijskih pokazatelja uvelike pospješuje poslovanje organizacija i čini ih konkurentnim na tržištu. Vukava i Rimac (2017) tvrde da loša razina financijskog znanja od strane pojedinaca i rastuća kompleksnost financijskih proizvoda institucija koje nude proizvode i usluge može dovesti do značajnih troškova za nacionalnu ekonomiju.

Računovodstvena pismenost označava znanje na području dobivenih financijskih rezultata, razumijevanju i analiziranju financijskih izvještaja, financijskih pokazatelja i trendova.

Važnost razumijevanja financijskih i računovodstvenih izvještaja se ističe u praćenju budućih trendova poslovanja, koja se temelje na dobro analiziranim prošlim financijskim trendovima. Dobro analizirani financijski izvještaji mogu spriječiti negativne poslovne trendove i preokrenuti poslovanje u uspješnom smjeru.

Uspješnost najboljih financijskih odluka zasnovanih na besprijekornim financijskim analizama u velikoj mjeri zavise od razumijevanja i djelovanja brojnih rukovodioca i na nižim hijerarhijskim ljestvicama.[10]

---

[9] [Internet] , raspoloživo na: http://www.oecd.org/finance/financialeducation/improvingfinancialliteracyanalysisofissuesandpolicies.htm (18.09.2016.)

[10] [Internet],raspoloživo na:http://www.aktivasistem.com/ssv/161_finansijska_pismenost.html (18.09.2016.)

U uspješnim svjetskim organizacijama menadžeri i glavni rukovodioci imaju veliku razinu znanja na području financija i računovodstva, što im uvelike pomaže pri razumijevanju dobivenih podataka na temelju financijskih izvještaja. Dobra razina znanja i vještina na području financija i na nižim razinama poslovanja mogu utjecati na uspješnost poslovanja organizacije.

Zbog velike važnosti za znanjem na području financija i računovodstva sve više firme svoje zaposlenike obučavaju i educiraju s ciljem postizanja određene razine financijske pismenosti.

Promicanje važnosti o jačanju financijske pismenosti u najvećoj mjeri dolazi od strane OECD (*Organisation for Economic Co-operation and Development*) organizacije kojoj je glavni cilj jačanje gospodarske i društvene dobrobiti diljem svijeta. OECD je organizacija koja surađuje sa državama s ciljem promicanja socijalnih, ekonomskih i ekoloških pitanja.

Na prijedlog odbora OECS-a financijska tržišta: Preporučuje se da zemlje članice promiču financijsko obrazovanja i svijest, i u to ime vlade i relevantne javne i privatne institucije uzmu u obzir i provode načela i dobre prakse za financijsko obrazovanje i svijesti.[11]

2.2. Važnost i mjerenje računovodstvene pismenosti

U posljednjih nekoliko godina neprofitne organizacije su dostigle jako veliko značenje u društvu, društvo ali i država prepoznali su da je djelovanje neprofitnih organizacija zalazilo na ona područja koje prije toga nisu svojim radom obuhvaćale profitne organizacije,te su svojim radom neprofitne organizacije uvelike pomogli životu društva. Zbog velikog broja organizacija i zbog sve veće potrebe za donacijama i davanjima za uspješan rad javlja se potreba za financijskom pismenosti neprofitnih organizacija te je za planiranje budućih projekata i aktivnosti, na volonterima i članovima organizacije zadatak da imaju dovoljno znanja potrebnog da bi mogli objasniti financijske rezultate, i da na temelju tih rezultata mogu usmjeravati budući rad organizacije.

[11] OECD (2005): Recommendation on Principles and Good Pratices for Financial Education and Awareness, Recommedation of the council, str. 3.

Osim financijske pismenosti također od velike je važnosti je i računovodstvena pismenost koja obuhvaća razumijevanje računovodstvenih pokazatelja, te koja obuhvaća znanje vođenja poslovnih knjiga.

Računovodstvena pismenost u neprofitnim organizacijama može ovisiti o području obrazovanja zaposlenika, volontera ili osoba ovlaštenih za zastupanje organizacije, zatim može ovisiti o samoj veličini organizacije te mnogim drugim faktorima.

2.3. Promicanje važnosti financijske i računovodstvene pismenosti

Prema prijedlogu Hrvatskog ureda za osiguranje i zaključku Ministarstva financija Republike Hrvatske pokreće se projekt Financijske pismenosti koji slijedi iskustva i praksu Europskih zemalja, ali i potrebe hrvatskih građana.[12] Potreba za pokretanjem projekta je proizišla zbog dinamičkih i globalnih promjena tržišta, koja postavljaju i zahtijevaju složenije financijske sustave.

Ciljevi projekta „financijska pismenost “ :[13]

- povećanju svijesti potrošača o rizicima i vlastitim financijskim potrebama
- upoznati i informirati potrošače o financijskim proizvodima i mogućnostima pristupu informacija
- razviti vještine i pouzdanje kod potrošača za prepoznavanje rizika i mogućnost njihovog smanjenja
- omogućiti potrošačima bolje razumijevanje financijskih proizvoda
- razviti poznavanje financijskih proizvoda kako bi se proširio izbor proizvoda koji su najprikladniji zadovoljavanju njihovih ciljeva i potreba

Hrvatski institut za financijsku edukaciju je udruga financirana od strane Ministarstva gospodarstva Republike Hrvatske, cilj udruge je širenje znanja na području financija, organiziranje seminara, radionica i raznih vrsta edukacija koje su namijenjene pravni m i fizičkim osobama.

---

[12] Bilten (2011): Financijska pismenost, Hrvatski ured za osiguranje, br.6, str. 19.

[13] Bilten (2011): Financijska pismenost, Hrvatski ured za osiguranje, br.6, str. 21.

Djelokrug Udruge obuhvaća dva ključna segmenta:[14]

- edukacija fizičkih osoba- s posebnim fokusom na edukaciji građana kako upravljati osobnim financijama, kako upravljati kućnim budžetom i kako postati odgovoran potrošač
- Edukacija pravnih osoba- s naglaskom na razvoj poduzetničkih znanja, analizu okruženja u kojem poduzeće posluje, odnose s kreditnim institucijama, tj. odabir optimalnih izvora financiranja poduzeća, upravljanje novčanim tokom poduzeća, upravljanje likvidnosti i odnosima s ključnim kupcima i dobavljačima, prepoznavanje ranih znakova upozorenja koji ukazuju na moguće poteškoće u poslovanju poduzeća i njegovih poslovnih partnera, upravljanje rastom poduzeća.

2.4. Dosadašnje aktivnosti u Hrvatskoj i svijetu na području računovodstvene pismenosti

U Hrvatskoj kao i u ostalim državama neprofitne organizacije suočavaju se sa nedostatkom znanja na području financija, mala količina znanja o financijskim izvještajima i financijskom izvještavanju dovodi u pitanje stabilnost i budućnost rada organizacije.

Krajem 1990-ih godina, početkom 2000-ih evidentiran je sve veći interes akademske zajednice, državnih institucija i drugih relevantnih društvenih aktera za razvoj kapaciteta civilnog društva, što otvara mogućnosti za izgradnju sustava specijalizirane edukacije i potpore neprofitnim organizacijama prilagođenim specifičnim karakteristikama i zahtjevima (prema Pavičić, J., Alfirević, N. i Ivelja, N. 2006)

Česti upiti za informacije i konzultacije javljaju se i u području administrativno-financijskog poslovanja, upravljanja članstvom/volonterima/udrugom odnosno projektni timom, zatim marketinga kao «alata» za povećanje vidljivosti i utjecaja u društvu,

[14] [Internet], raspoloživo na: http://www.hife.hr/o-nama/o-nama/ (18.09.2016.)

monitoringa/evaluacije/osiguranja kvalitete (što proizlazi iz povećanih zahtjeva donatora) itd.[15]

U istraživanju koje je obuhvatilo lidere neprofitnih organizacija na području grada Zagreba i Splitsko-dalmatinske županije pri slanju anketnih upitnika utvrđeno je nerazumijevanje temeljnih kategorija i stavki iz područja marketinga, menadžmenta i financija. Osim evidentnog nedostatka profesionalnog pristupa «poslovnom» upravljanju organizacijama civilnog društva i slabe upućenost u generičke «poslovne» koncepte, nametnulo se i metodološko pitanje kapaciteta organizacije da samostalno procijeni svoje (realne) potrebe za potporom i suradnjom s akterima/ institucijama iz poslovnog i javnog sektora. [16]

[15] Pavičić J., Alfirević N., Ivelja N. (2006); Oblici i mehanizmi potpore i suradnje s neprofitnim organizacijama u Hrvatskoj; Izvorni znanstveni rad , Zbornik Ekonomskog fakulteta u Zagrebu, godina 4., str. 222.

[16] Ibid, str.223.

Tablica 7. Potrebe za potporom u specifičnim područjima upravljanja projektima/programima odnosno financijskim i srodnim poslovima te evaluaciji i unapređenju djelovanja organizacije

Područje potpore	Izrada projektnih prijedloga		Upravljanje projektima		Upravljanje programima		Evaluacija projekata i programa	
	Frekvencija	*%*	*Frekvencija*	*%*	*Frekvencija*	*%*	*Frekvencija*	*%*
Nije potrebno	62	47,0	79	59,8	88	66,7	73	55,3
Potrebno	70	53,0	53	40,2	44	33,3	59	44,7
UKUPNO	**132**	**100,0**	**132**	**100,0**	**132**	**100,0**	**132**	**100,0**

Područje potpore	Upravljanje financijama i budžetiranje		Računovodstveni poslovi		Prikupljanje sredstava (fundraising)		Upravljanje odnosima s donatorima	
	Frekvencija	*%*	*Frekvencija*	*%*	*Frekvencija*	*%*	*Frekvencija*	*%*
Nije potrebno	78	59,1	100	75,8	44	33,3	74	56,1
Potrebno	54	40,9	32	24,2	88	66,7	58	43,9
UKUPNO	**132**	**100,0**	**132**	**100,0**	**132**	**100,0**	**132**	**100,0**

Područje potpore	Evaluacija djelovanja		Unapređenje i razvoj organizacije		Benchmarking		Upravljanje krizama	
	Frekvencija	*%*	*Frekvencija*	*%*	*Frekvencija*	*%*	*Frekvencija*	*%*
Nije potrebno	83	62,9	54	40,9	78	59,1	104	78,8
Potrebno	49	37,1	78	59,1	54	40,9	28	21,2
UKUPNO	**132**	**100,0**	**132**	**100,0**	**132**	**100,0**	**132**	**100,0**

Slika br. 1. :Potreba za potporom u specifičnim područjima upravljanja projektima/programima odnosno financijskim i srodnim poslovima te evaluaciji i unaprijeđeniju djelovanja organizacije

Izvor: Pavičić J., Alfirević N., Ivelja N. (2006); Oblici i mehanizmi potpore i suradnje s neprofitnim organizacijama u Hrvatskoj; Izvorni znanstveni rad , Zbornik Ekonomskog fakulteta u Zagrebu, godina 4., str.229.

U istraživanju je sudjelovalo 132 neprofitne organizacije, na pitanje u kojim područjima se javlja potreba za potporom na području –upravljanje financijama i budžetiranja od 132 anketirane organizacije 78 (59,1 %) je odgovorilo da nije potrebno, dok su 54 (40,9%) organizacije odgovorile da im je potrebna pomoć.

U vođenju računovodstvenih poslova 100 organizacija (75,8 %) je odgovorilo da im nije nužna pomoć i potpora , dok je 32 (24,2 %) organizacije su odgovorile da im je potrebna potpora.

Potporu u prikupljanju sredstava 44 (33,3%) ispitanih je navelo da im pomoć nije potrebna, dok 88 (66,7%) da im je potrebna potpora.

Tablica 8. Najznačajnija (pot)područja u kojima anketirane neprofitne organizacije iskazuju potrebe za potporom i suradnjom

Redni broj	Područje potpore i suradnje s neprofitnim organizacijama	Udjel anketiranih organizacija koje iskazuju potrebu za potporom
1.	Prikupljanje sredstava (fundraising)	66,7 %
2.	Unapređenje i razvoj organizacije	59,1 %
3.	Neprofitni marketing	55,3 %
4.	Neprofitni menadžment	53,8 %
5.	Izrada projektnih prijedloga	53,0 %
6.	Evaluacija projekata i programa	44,7 %
7.	Upravljanje odnosima s donatorima	43,9 %
8.	Strateško planiranje	41,7 %
9.	Upravljanje financijama i budžetiranje	40,9 %
	Benchmarking	40,9 %
	Upravljanje odnosima s javnošću	40,9 %
10.	Upravljanje projektima	40,2 %

Slika br.2 Najznačajnija (pot) područja= u kojima anketirane neprofitne organizacije iskazuju potrebe za potporom i suradnjom

Izvor: Pavičić J., Alfirević N., Ivelja N. (2006); Oblici i mehanizmi potpore i suradnje s neprofitnim organizacijama u Hrvatskoj; Izvorni znanstveni rad , Zbornik Ekonomskog fakulteta u Zagrebu, godina 4., str. 230.

Na temelju dvanaest područja potpore koji su obuhvaćeni istraživanjem potpora za upravljanjem financijama i budžetiranjem nalazi se na devetom mjestu (zajedno sa potporama na područjima benchmarking-a i upravljanja odnosima s javnošću). Temeljem toga dolazi se do zaključka da neprofitne organizacije na područjima financija i računovodstva raspolažu sa dovoljnom količinom znanja.

Usprkos izraženom malom potrebom za potporom na području financija u Hrvatskoj, sve više raste svijest o potrebi za organiziranjem aktivnosti za potrebe informiranja o financiranju, jedan od takvih projekata je Ekonomska klinika osnovana na diplomskom studiju kolegija Menadžment promjena s ciljem stvaranja projekata koji će doprinijeti zajednici. Pred sebe su postavili i cilj udruge te planiraju sustavno doprinositi podizanju razine ekonomske pismenosti u društvu te poticati poduzetničku klimu u Hrvatskoj. „Nudimo usluge građanima, poduzetnicima s naglaskom na mlade poduzetnike i socijalne poduzetnike te neprofitnim organizacijama. [17]

[17] [Internet], raspoloživo na: http://www.poslovni.hr/poslovni-partneri/podizemo-ekonomsku-pismenost-i-poticemo-poduzetnicku-klimu-303931 (21.08.2016.)

3. NEPROFITNE ORGANIZACIJE

3.1. Definiranje neprofitnih organizacija

Neprofitne organizacije se mogu definirati kao organizacije koje postoje i djeluju radi osiguranja općeg boljitka u društvu, usmjerene za određene grupe ili pojedince, koristeći razne izvore financiranja, ljudske resurse i pružajući određene usluge.[18]

Neprofitne organizacije važan su i vitalan društveni čimbenik, a njihova iznimna važnost za društvenu zajednicu je u tome što upotpunjuju aktivnosti Vladinih institucija i tijela i privatnog sektora te pružaju esencijalne usluge za sve one kojima su potrebne, a do njih ne mogu doći kroz institucije i mehanizme države.[19]

U literaturi je teško pronaći definiciju koja će u potpunosti objasniti pojam neprofitne organizacije, ali iz raznih definicija može se izdvojiti nekoliko osnovnih karakteristika:

- usmjerenost na dobrobit zajednice
- područja djelovanja se razlikuju od područja djelovanja profitnog sektora
- nisu usmjerene na ostvarenje profita, te ukoliko ostvare profit ne raspoređuju ga na članove i sudionike, nego ga ulažu u organizaciju s ciljem da nastave aktivnosti, projekte i primarne ciljeve organizacije

Svrha postojanja je pružanja usluga javnosti na područjima koja nisu obuhvaćena na tržišnoj osnovi. Neprofitne organizacije najčešće obuhvaćaju aktivnosti u kulturi, vjeri, znanosti, umjetnosti, sportu, obrazovanju i sl.

Odredbe Zakona o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija odnose se na domaće i strane udruge i njihove saveze, zaklade, fondacije, ustanove, umjetničke organizacije, komore sindikate, udruge poslodavaca te sve druge pravne osobe kojima

---

[18] Milić, Z., (2009) Osnove menadžmenta neprofitnih organizacija, Visoka strukovna škola za poduzetništvo, Beograd, str. 20.

[19] Pedić, Ž., (2010) Neprofitni sektor i rizik od financiranja terorizma, Ekonomska misao i praksa, br. 1/2010, Sveučilište u Dubrovniku, Dubrovnik, str.140

temeljni cilj osnivanja i djelovanja nije stjecanje dobiti, za koje iz posebnih propisa proizlazi da su neprofitnog karaktera. [20]

Sve neprofitne organizacije u Republici Hrvatskoj dužne su se upisati u Registar neprofitnih organizacija koji je središnji izvor podataka koji su potrebni za praćenje ispravnosti vođenja financijskih izvještaja, korištenja sredstava proračuna te utvrđivanje financijskog položaja.

3.2. Obilježja neprofitnih organizacija

Obilježja neprofitnih organizacija s naglaskom na razlike između profitnih i neprofitnih organizacija su sljedeća:[21]

1. Odsustvo mjerenja profita. Djelatnost nije usmjerena stvaranju profita, tako da ta mjera nije nužna.
2. Razlika u poreznim i zakonskim određenjima. Neprofitne organizacije imaju drugačiji porezni tretman i posebnu zakonsku regulativu u odnosu na profitne organizacije.
3. Razvoj neprofitnih organizacija usmjeren je pretežito na pružanje usluga. Područje osnivanja i djelovanja neprofitnih organizacija je pružanje usluga koje su običajno zajedničke društvene, općekorisne usluge, a koje se ne mogu u potpunosti pružiti kroz tržišni model isporuke.
4. Veća su ograničenja neprofitnih organizacija u određivanju (promjeni) ciljeva i formuliranju strategija. Veća je usmjerenost postavljenim strategijama i ciljevima koje je teže mijenjati. (npr. ciljevi poslovanja i strategija razvoja neke humanitarne organizacije (Crvenog križa) definirani su prilikom osnivanja i praktično su nepromjenjivi)
5. Manja zavisnost od financijske podrške stranaka (klijenata, korisnika). Uspješnost poslovanja profitno orijentiranih jedinica zavisi od financijske podrške klijenata (ako kupci ne plate kupljene proizvode profitno orijentirana jedinica je u

[20] Narodne Novine (2014): Zakon o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija, Zagreb, Narodne Novine d.d., br. 121 , čl. 2

[21] Antony R., Young D. (1988): Management Control in Nonprofit Organizations, Fourth Edition, Richard D. Irwin, Inc., Homewood, Illinos, str. 54.

financijskom " škripcu"). To ne mora slučaj kod neprofitnih organizacija. Prema načinu financiranja postoje dvije vrste neprofitnih organizacija: organizacije financirane prodajom usluga čiji prihod i uspješnost zavise od broja klijenata (npr. privatne škole, privatne bolnice) i jedinice financirane donatorstvom i potporama gdje nema izravne veze između korisnika usluga (klijenata) i izvora financiranja što znači da uspješnost ne zavisi od financijske podrške korisnika (korisnik ne plaća primljenu uslugu).

6. Dominantnost visokog stupnja profesionalizma. Članovi i aktivisti neprofitnih organizacija obično su profesionalci u određenim područjima. To obilježje izraženo je posebno u strukovnim udruženjima (komora liječnika, udruga računovođa i sl.)
7. Različitosti u načinu upravljana (rukovođenja) neprofitnim organizacijama. Neprofitne organizacije nisu čvrsto hijerarhijski organizirane i nemaju strogo određene podjele ovlasti i odgovornosti. Neprofitne organizacije nemaju izraženo svakodnevno rukovođenje. Često aktivnostima pristupaju kroz timski rad i projektni pristup.
8. Različitosti u strukturi upravljana (podjeli ovlasti). Neprofitnim organizacijama upravljaju skupštine i razni odbori koje izvršne ovlasti prenose na imenovane izvršitelje(odbore ili pojedince). Postoji niz utjecaja na upravljačke strukture iz raznih izvora, te često može doći do konfliktnosti ciljeva.
9. Važnost političkog utjecaja. Neprofitne organizacije mogu biti produžena ruka nečije političke moći, ali i obrnuto u neprofitnim organizacijama može se koncentrirati značajna politička snaga koje će imati utjecaj na tekuća politička zbivanja.
10. Tradicija neprimjerene upravljačke kontrole. Iz ciljeva poslovanja (odsustvo profita kao motiva poslovanja) i organizacije neprofitnih organizacija (postojanje skupština, odbora i raznih drugih upravljačkih tijela) proizlazi odsustvo značajne upravljačke kontrole. Navedeno ne znači da kontrole nema, nego da nije izražena u tako značajnom obujmu kao kod profitno orijentiranih organizacija.

Tablica 1: Razlike između profitnih i neprofitnih organizacija

DIMENZIJA	PROFITNE	NEPROFITNE
POLAZIŠTE	Profit	Opće javno dobro/služenje javnosti
USMJERENOST	Potrošaču	Pojedincu/građaninu
KONCEPT	Ekonomski	Socijalni
ARENA DJELOVANJA	Tržište	Društvo
REZULTATI	Ekonomski/Mjerljivi/Kvalitativno	Društveni/Nemjerljivi/Kvalitativni

Izvor: http://web.efzg.hr/dok/OIM/Menad%C5%BEment%20neprofitnih%20organizacija.pdf (27.08.2017.)

Temeljna razlika profitnih u odnosu na neprofitne organizacije što se ostvaren profit u neprofitnim organizacijama ne dijeli vlasnicima, dioničarima i zaposlenicima nego se koristi za promicanje i postizanje cilja postojanja organizacije. Kao prednost neprofitnih organizacija može biti oslobađanje plaćanja poreza i neplaćanje zaposlenika (volontera) , dok kao negativa strana ističe se ne stručnost zaposlenika (volontera), menadžera i ne dovoljna količina znanja i vještina u vođenju poslovanja organizacije.

Tablica 2 : Podjela organizacije na profitne i neprofitne

Pokazatelji	**Profitne organizacije**	**neprofitne organizacije**
Tko je vlasnik?	Ulagači, dioničari	Nitko, neka druga neprofitna organizacija, privatno lice
Može li ostvariti profit (dobit)?	Da	Da
Može li dijeliti profit?	Da	Ne
Kome je odgovoran menadžment?	Dioničarima (vlasnicima)	Osnivaču, rukovodećem tijelu organizacije

Koji su osnovni izvori kapitala?	Osnivačke dionice, prihodi od prodaje roba i usluga,	Državni fondovi, sponzorstva, donacije,
Da li plaćaju porez?	Da (sve poreze)	Samo neke, ili ih uopće ne plaćaju
Da li plaćaju uvozne carine?	Da (za sve proizvode i sirovine)	Samo u izuzetnim slučajevima
Koja je svrha organizacije?	Ostvarenje dobiti za vlasnike	Ostvarivanje misije i društveno korisnih ciljeva i
Koje su mjere uspješnosti poslovanja?	Visina dobiti, povratak uloženih investicija	Nivo realizacije misije, uspješnost u ostvarenju
Tko utječe na uspjeh?	Potrošači	Radnici, klijenti, volonteri, javnost

Izvor: Marić, I. (2010,2011), Menadžement neprofitnih organizacija, materijali s predavanja. dostupno na www.efzg.hr, (18.09.2016.)

Društvene, socijalne i kulturne promjene uvelike su utjecale na razvoj neprofitnih organizacija zadnjih 30 godina. U tom smislu za razvoj neprofitnog sektora daju se sljedeće preporuke:[22]

1. neprofitni sektor treba ojačati da osigurava kolektivna dobra; neprofitni sektor više se treba baviti osnovnim djelatnostima radi kojih je osnovan;
2. neprofitne organizacije i profitne organizacije ne smiju se povezivati, to vodi zloupotrebama;
3. poreznom politikom treba stimulirati donacije;
4. treba preispitati subvencije koje organizacije imaju u poštanskom prometu;
5. treba razviti statistički program informacija za praćenje rada neprofitnih organizacija.

Izvori prihoda neprofitnih organizacija temelje se prema (Božovanu 1995.) na:

1. privatna davanja, uključujući poklone pojedinaca, poduzeća, fondacija, legate;

[22] Bežovan G.,(1995): Neprofitne organizacije i kombinirani model socijalne politike, Revija za socijalnu politiku, Vol. 2, No 3, str. 198.

2. pomoć vlade, uključujući dotacije, plaćanja prema ugovorima za posebne usluge;
3. Prihode neprofitnih organizacija koje one dobiju od prodaje svojih usluga ili proizvoda.

Zbog zlouporabe, kriminalnih radnji i „pranja novca“ za pokretanje rada neprofitnih organizacija država sa raznim zakonima i politikama želi spriječiti takve radnje, pa tako rad neprofitnih organizacija je pod velikom državnom kontrolom.

3.3. Vrste neprofitnih organizacija

U teoriji je definirano više načina podijele neprofitnih organizacija, ali kako najčešće se spominju podjela prema vlasništvu i pravno-organizacijskom obliku.

Podjela prema vlasništvu:[23]

1. Državne neprofitne organizacije, uključene u javni sektor, koje se financiraju iz proračuna i kojima upravljaju država i tijela lokalne uprave i samouprave;
2. Nevladine organizacije, organizacije civilnog društva ili privatne neprofitne organizacije, uključene u građanski sektor, koje se financiraju iz različitih privatnih izvora, a iz državnih samo sporadično, te su izvan upravljačke kontrole države.

Prema pravno organizacijskom obliku dijele se na : udruge, zaklade, fondacije, zajednice (vjerske, sportske, kulturne i sl.) i ustanove. U registru udruga 28.08.2017.godine bilo je 52.255 udruga.

Osim problema koja se vežu uz prikupljanju sredstava, donacija, upravljanja, informiranosti o potrebama klijenta i rada volontera, neprofitne organizacije suočavaju se sa problemima vezanih za marketing, vođenje i organiziranje te računovodstvo i financije, upravo zbog takvih problema javila se potreba za organiziranjem potpora neprofitnih organizacija koji suradnjom sa ostalim organizacijama ostvaruju dobre rezultate na tim područjima.

Jedan od najuspješnijih i ključnih razloga jačanja neprofitnih organizacija u hrvatskoj je svakako osnivanje Trenerskog foruma (TREF). Trenerski forum je strukovna organizacija

[23] Dimitrović. M., Horvatinić-Kapelac M. ,Novokmet M. (2014): Računovodstvo neprofitnih organizacija-udžbenik u trećem razredu srednje strukovne škole, Zagreb, Školska knjiga. str. 12.

usmjerena na unaprjeđenju kvalitete rada trenera i konzultanata koji djeluju na razvoju kapaciteta u neprofitnom sektoru u Hrvatskoj, a koje uključuju organizaciju civilnog društva, javne institucije, državnu upravu, lokalnu i regionalnu samoupravu.[24]

3.4. Računovodstvo neprofitnih organizacija

Zbog sve većeg broja registriranih neprofitnih organizacija, i zbog sve većeg značaja neprofitnih organizacija za Republiku Hrvatsku osim Zakona o udrugama, Zakon o zakladama i fundacijama , Zakon o ustanovama, došlo do potrebe za uvođenje uredbe tj. zakona koji će pravno regulirati računovodstvo neprofitnih organizacija. Od 2008. godine Vlada Republike Hrvatske donosi Uredbu o računovodstvu neprofitne organizacije te bila na snazi sve do 1.siječnja 2015.godine kada na snagu dolazi Zakon o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija (u daljnjem tekstu : Zakon). Temeljen Zakona ministarstvo financija donosi još i tri pravilnika: Pravilnik o sustavu financijskog upravljanja i kontrola, izradi i izvršavanju financijskih planova neprofitnih organizacija, Pravilnik o izvještavanju u neprofitnom računovodstvu i registru neprofitnih organizacija i Pravilnik o neprofitnom računovodstvu i računskom planu.

Zakon uređuje okvir financijskog poslovanja i elemente računovodstvenog sustava neprofitnih organizacija, i to načela sustava financijskog poslovanja, izrada i izvršavanje financijskih planova, izvještavanje o potrošnji proračunskih sredstava, računovodstvena načela i poslovi, poslovne knjige i knjigovodstvene isprave, popis imovine i obveza, načela iskazivanja imovine, obveza i vlastitih izvora te priznavanja prihoda, rashoda, primitaka i izdataka, financijsko izvještavanje, revizija godišnjih financijskih izvještaja, javna objava godišnjih financijskih izvještaja, nadzor nad financijskim poslovanjem i računovodstvom i druga područja koja se odnose na financijsko poslovanje i računovodstvo neprofitnih organizacija.[25]

Računovodstvo neprofitnih organizacija se temelji na načelima točnosti, istinitosti, pouzdanosti i pojedinačnom iskazivanju pozicija (prema čl.7. Zakona). U prve tri godine rada neprofitne organizacije bez obzira na vrijednost imovine i bez obzira na godišnji prihod dužne

---

[24][Internet], raspoloživo na: http://www.iro.hr/hr/vijesti/akademski-infoservis/internetski-resursi/view-info-314/ (19.08.2016.)

[25] Narodne Novine (2014): Zakon o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija, Zagreb, Narodne Novine d.d., br. 121/14

su voditi dvojno knjigovodstvo. Neprofitne organizacije koje poslovne knjige vode prema dvojnom knjigovodstvu obvezne su voditi : dnevnik, glavnu knjigu i pomoćne knjige (prema čl.14. Zakona).

Udruga je obvezna voditi dvojno knjigovodstvo, a iznimno, zakonski zastupnik neprofitne organizacije može donijeti Odluku o vođenju jednostavnog knjigovodstva i primjeni novčanog računovodstvenog načela ako je (prema čl.9 Zakona):

- vrijednost imovine neprofitne organizacije na kraju svake od prethodne tri godine uzastopno manja od 230.000 kuna
- godišnji prihod neprofitne organizacije u svakoj od prethodne tri godine uzastopno manji od 230.000 kuna godišnje.

Prema sustavu jednostavnog knjigovodstva neprofitne organizacije su obvezne voditi: knjigu blagajne, knjigu primitaka i izdataka, knjigu ulaznih računa, knjiga izlaznih računa te popis dugotrajne nefinancijske (prema čl.13 Zakona).

Na temelju Zakona donosi se Pravilnik o sustavu financijskog upravljanja i kontrola te izradi i izvršavanju financijskih planova neprofitnih organizacija (u daljnjem tekstu: Pravilnik). Prije nego što je stupio na snagu Pravilnik, izgled i sadržaj financijskog plana je uređivan od strane neprofitne organizacije samostalno.

Najviše tijelo neprofitne organizacije je do 31. prosinca tekuće godine obvezno donijeti financijski plan za tekuću godinu. Financijski plan neprofitne organizacije sastoji se od: plana prihoda i rashoda, plana zaduživanja i otplata te obrazloženje financijskog plana (prema čl.12 Pravilnika). Osim navedenih obveznih sastavnica, u financijski plan još može sadržavati i plan novčanih tijekova ali to zakonski nije obavezno.

Osim propisanog sustava izrade i izvještavanja financijskih planova u Pravilniku je definiran i sustav financijskog upravljanja i kontrola u neprofitnim organizacijama.

Financijsko upravljanje predstavlja usmjeravanje i kontroliranje financijskih učinaka poslovanja radi ostvarenja poslovnih ciljeva, koristeći pri tome sredstva na pravilan, etičan, ekonomičan, djelotvoran i učinkovit način.[26]

---

[26] http://www.mfin.hr/hr/financijsko-upravljanje-i-kontrole-1-2 (9.9.2017)

U prilogu Pravilnika je i dan Upitnik o funkcioniranju sustava financijskog upravljanja i kontrola (u daljnjem tekstu : Upitnik). Na temelju pitanja iz Upitnika provodi se samoprocjena rada sustava kojoj je cilj potvrda da se sredstva koriste zakonito, namjenski i svrhovito te da sustav financijskog upravljanja i kontrola funkcionira učinkovito i djelotvorno (prema čl. 5 Pravilnika). Ukoliko je neprofitna organizacija ostvarila prihod u iznosu od 3.000.000,00 kn ili više te nije na sva pitanja iz upitnika odgovorila potvrdno ima obvezu sastaviti akcijski plan. Akcijski plan služi s ciljem da se unaprijedi sustav financijskog upravljanja i kontrola, te se sastavlja kao i upitnik isključivo sa potrebe neprofitne organizacije.

Pravilnikom o izvještavanju o neprofitnom računovodstvu i Registru neprofitnih organizacija se propisuje oblik i sadržaj financijskih izvještaja i izjave neaktivnosti, te se uređuje i minimalan sadržaj i rokovi dostave izvještaja o potrošnji proračunskih sredstava te način vođenja, upis, brisanje i promjena podataka u Registru neprofitnih organizacija (prema čl.1. Pravilnika o izvještavanju u neprofitnom računovodstvu i Registru neprofitnih organizacija).

Neprofitne organizacije koje vode dvojno knjigovodstvo trebaju sastaviti i predati sljedeće financijske izvještaje: bilancu, izvještaj o prihodima i rashodima i skraćeni izvještaj o prihodima i rashodima, također obvezne su sastaviti i bilješke uz financijske izvještaje. Financijski izvještaj o primicima i izdacima su obvezne sastavljati neprofitne organizacije koje vode jednostavno knjigovodstvo.

Tablica 3: Prikaz financijskih izvještaja, razdoblja sastavljanja i rokovi predaje izvještaja prema sustavu knjigovodstva

	Financijski izvještaj	Obrazac	Razdoblje sastavljanja	Rok predaje
Dvojno knjigovodstvo	BILANCA	BIL-NPF	poslovna godina	u roku od 60 dana od isteka izvještajnog razdoblja
	IZVJEŠTAJ O PRIHODIMA I RASHODIMA	PR-RAS-NPF	poslovna godina	u roku od 60 dana od isteka izvještajnog razdoblja
			od 1.siječnja do 30.lipnja	u roku od 30 dana po isteku izvještajnog razdoblja
	SKRAĆENI IZVJEŠTAJ O PRIHODIMA I RASHODIMA	S-PR-RAS-NPF	od 1. siječnja do 31. Ožujka	u roku od 20 dana po isteku izvještajnog razdoblja
			od 1. siječnja do 30. Rujna	

	BILJEŠKE		poslovna godina	u roku od 60 dana od isteka izvještajnog razdoblja
Jednostavno knjigovodstvo	IZVJEŠTAJ O PRIMICIMA I IZDACIMA	G-PR-IZ-NPF	poslovna godina	u roku od 60 dana od isteka izvještajnog razdoblja

Izvor: Izrada studentice prema čl. 10. i 12. Pravilnika o izvještavanju u neprofitnom računovodstvu i Registru neprofitnih organizacija

Ukoliko neprofitna organizacija prestane sa radom , izjavu o neaktivnosti sastavlja neprofitna organizacija uz uvjet da u prethodnoj poslovnoj godini nije imala poslovnih događaja, niti je u poslovnim knjigama imala iskazane podatke o imovini i obvezama, te je izjavu o neaktivnosti dužna popuniti na obrascu IZJAVA-NPF koju dostavlja Ministarstvu financija u roku od 60 dana do isteka poslovne godine (prema čl. 13. Pravilnika o izvještavanju u neprofitnom računovodstvu i Registru neprofitnih organizacija).

Sve neprofitne organizacije u Republici Hrvatskoj obvezne su se temeljem Obrasca RNO upisati u Registar neprofitnih organizacija koji je u nadležnosti Ministarstva financija.

Tijela državne vlasti, tijela državne uprave, tijela i jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, komore te druga tijela s javnim ovlastima i u slučaju kada ubiru pristojbe, naknade i druga plaćanja u svezi s obavljanjem djelatnosti ili transakcija ili ovlasti ne smatraju se poreznim obveznicima, osim u slučaju kada bi njihov status kao da nisu porezni obveznici moglo dovesti do narušavanja tržišnog natjecanja (prema čl. 6. Zakona o porezu na dodanu vrijednost).

4 . EMPIRIJSKO ISTRAŽIVANJE

4.1. Metodologija istraživanja

Istraživanje je provedeno na području cijele Hrvatske te je kao metoda istraživanja korišten anketni upitnik. Kroz internetsku stranicu Portal otvorenih vrata Republike Hrvatske omogućen je pristup dokumentu u Excel verziji sa podacima neprofitnih organizacija. Anketiranje je provedeno putem elektronske pošte u razdoblju od 10. Srpnja do 20. Kolovoza 2017. Godine te je istraživanje provedeno na uzorku od 217 ispitanika kojeg su činili predstavnici neprofitnih organizacija na području cijele Hrvatske.

Anketni upitnik je podijeljen u nekoliko skupina pitanja

Prva skupina pitanja ankete je vezana za pitanja koja su usko vezana za neprofitnu organizaciju: („U prošloj godini je Vaša organizacija ostvarila sve svoje zacrtane ciljeve'“ , „U prošloj godini je ostvaren: višak ili manjak prihoda“)... . S tim pitanjima se htjelo doći o odgovora da bi se što bolje informirali o neprofitnoj organizaciji.

Druga skupina pitanja se odnosi na tvrdnje („Redovito koristim usluge profesionalnog savjetovanja na području računovodstva i financija“, „Usluge profesionalnog savjetovanja mogu u velikoj mjeri pomoći u području računovodstva“, „Redovito se informiram o računovodstvenim propisima“, „ Razumijevanje računovodstva uvelike pomaže pri donošenju poslovnih odluka, „ Poznavanje računovodstva omogućuje bolje financijsko planiranje“, „ Financijska pismenost umanjuje rizike kod donošenja poslovnih odluka“, „Ukoliko se vođenje poslovnih knjiga provodi interno tj. unutar organizacije postoji veća mogućnost za bolje upravljanje organizacijom) s kojima se želi istaknuti u kojoj mjeri ispitanici se informiraju o računovodstvu i računovodstvenim propisima te ispitati u kojoj mjeri se ispitanici slažu sa tvrdnjama da poznavanje računovodstva pomaže pri boljem financijskom planiranju.

U Trećoj skupini pitanja se odnosi na pitanja „zadovoljstva bankom“ , i „zadovoljstvom na radu zaposlenika neprofitnih organizacija“.

U četvrtoj skupini pitanja se odnose na opća pitanja o dobi spolu, području obrazovanja, završenom stupanj obrazovanja

Za obradu prikupljenih podataka koristit će se statistički paket SPSS (Statistical Package for the Social Sciences).

Primjer anketnog upitnika dan je u prilogu.

4.2. Analiza i rezultati anketnog istraživanja

Koristeći bazu na stranici Portal otvorenih podataka Republike Hrvatske u Excel verziji, bazi od 58796 neprofitnih organizacija, 5915 je imalo navedenu mail adresu. Anketom su obuhvaćene neprofitne organizacije u cijeloj Hrvatskoj. Od 217 ispitanika 106 tj. 48,8% ženskog spola, dok je 111 tj. 51,15 % muškog spola (grafikon 1).

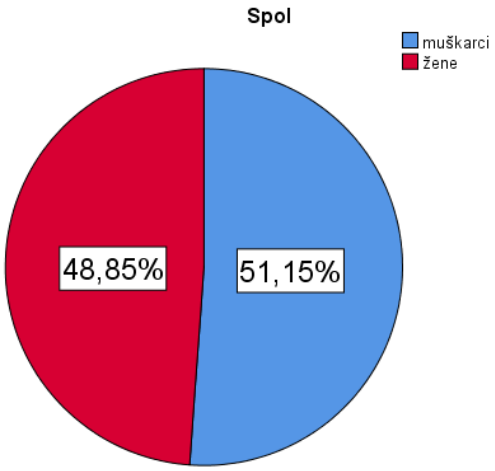

Grafikon 1: Struktura ispitanika prema spolu
Izvor: Izrada studentice

Na grafikonu 2 su prikazane pozicije u organizaciji ispitanika. Najveći broj ispitanika su osobe ovlaštene za zastupanje organizacije njih 134 tj. 61,75 % ispitanika, zatim slijede zaposlenici njih 45 tj. 20,74% te volonteri njih 38 tj. 17,51%.

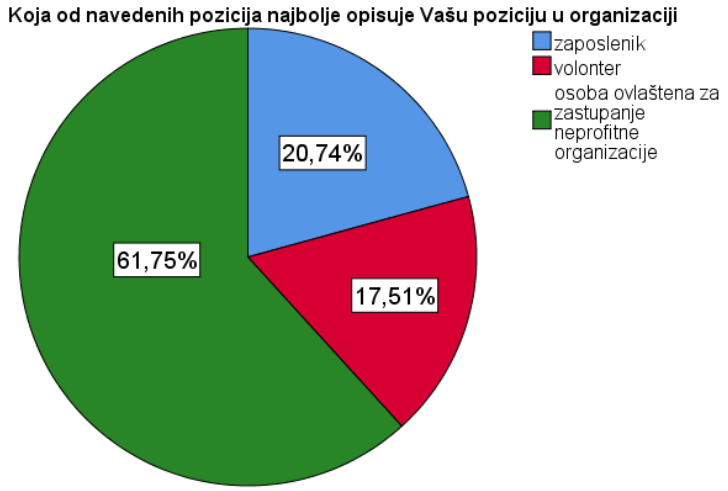

Grafikon 2: Struktura ispitanika prema poziciji u organizaciji
Izvor: Izrada studentice

Najveći broj ispitanika je dobi u 30-39 godina , što iznosi 64 ispitanika tj. 29,5 %, zatim slijede ispitanici u dobi od 40-49 godina, njih 63, tj. 29 %, 45 ispitanika, tj. 20,7 % u dobi od 50-59 godina, pa nakon toga slijede ispitanici u dobi od 18-29 godina, njih 34 tj. 15,7%, te naj manje anketiranih je dobi od 60 i više godina njih 11, tj. 5,1% ispitanika.

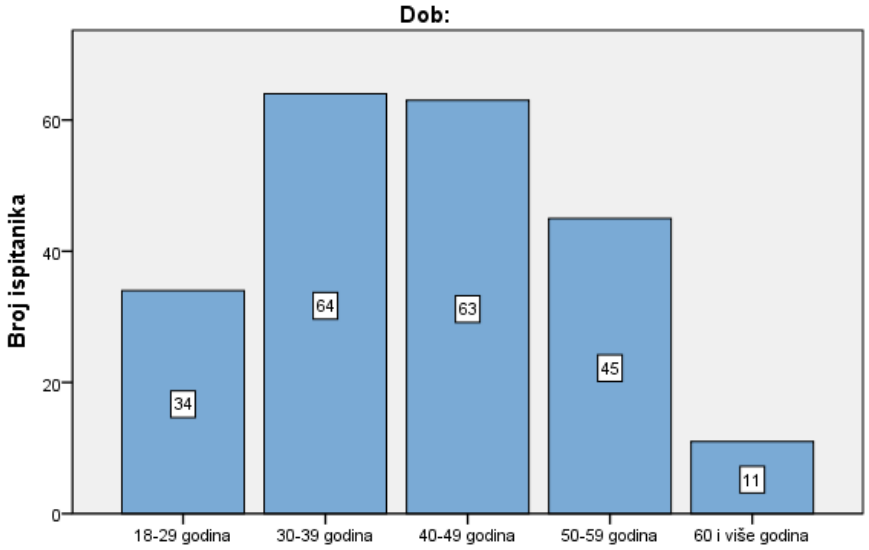

Grafikon 3: Struktura ispitanika prema dobi
Izvor: Izrada studentice

Na grafikonu 3 je prikazan završen stupanj obrazovanja ispitanika. Najveći broj ispitanika 91, tj. 41,9% je završilo VSS, zatim slijede ispitanici sa završenom SSS njih 59, tj 27,2 %, VŠŠ

spremu ima završeno 41 ispitanika ,tj. 18, 9 % , magisterij ima završen 18 ispitanika tj. 8,4% a doktorat znanosti ima završeno 7 ispitanika, tj.3,2 % ispitanika.

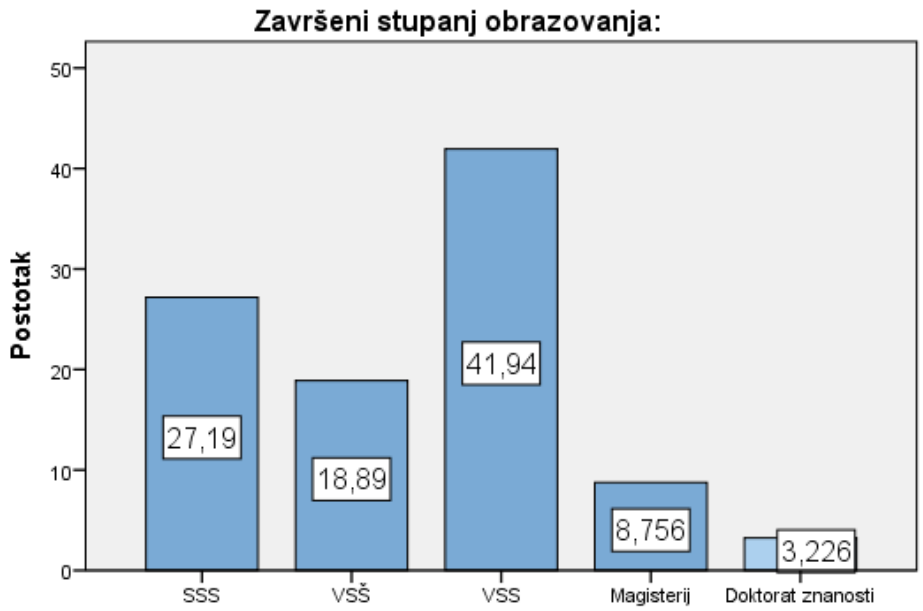

Grafikon 4: Struktura ispitanika prema završenom stupnju obrazovanja
Izvor: Izrada studentice

Grafikon 5 pokazuje da je najviše ispitanika ima navedenu ekonomiju kao područje obrazovanja, njih 85 , te da ih 38 ima završenu VSS, zatim slijede ispitanici za završenom SSS njih 21, te 19 ispitanika sa VSŠ, 5 ispitanika ima Magisterij, a tek 2 ispitanika imaju završen doktorat. Tehničke znanosti kao područje obrazovanja ima 34 ispitanika, zatim slijede: ostale društvene znanosti 25 ispitanika, pravo 12, humanističke znanosti 9 ispitanika, biotehničke znanosti 8 ispitanika, umjetničko područje 7 ispitanika, te 37 ispitanika spada u skupinu ostalo (medicina, veterina, promet...).

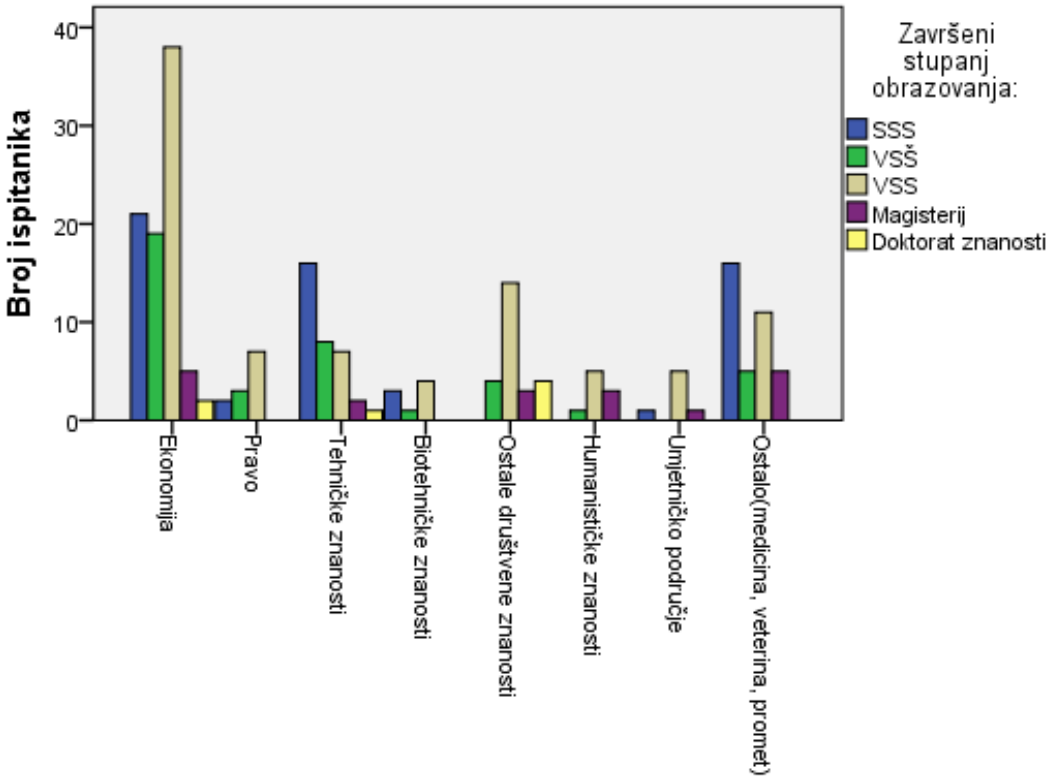

Grafikon 5: Struktura ispitanika prema području obrazovanja i stupnju obrazovanja
Izrada: Izrada studentice

U tablici 4 su prikazani oblici informiranja koji mogu pružiti informacije iz područja računovodstva i financija, ispitanici su trebali ocijeniti koji izvor informiranja daje najviše korisne a koji najmanje korisne informacije, tako da rangiraju od 1 do 5 pri čemu je 1- najmanje korisne, a 5- najkorisnije informacije. Kao najkorisniji oblik informiranja je naveden „Savjetovanje sa stručnom osobom/strukovnim udruženjima“ ispitanici takvom obliku informiranja su dali najveću ocjenu 3,91 (vrlo dobar), zatim slijedi „Stručni seminari i radionice“ ocjena 3,41 (dobar), „Stručni časopisi“ ocjena 3,4 (dobar), „Internet portali, radio i televizija“ ocjena 3,1 (dobar), te kao najmanje koristan oblik informiranja je naveden „ Narodne novine“ ocjena 2,55 (dobar).

Tablica 4 : Oblici informiranja

Izvori informiranja	Aritmetička sredina	N
Narodne novine	**2,55**	217

Stručni časopisi	3,40	217
Stručni seminari i radionice	3,41	217
Internet portali, radio i televizija	3,1	217
Savjetovanje sa stručnom osobom/strukovnim udruženjima	**3,91**	217

Izvor: Izrada studentice

Na grafikonu 6 je prikazano vođenje poslovnih knjiga u neprofitnim organizacijama . U 134 organizacije , tj. 61,75 % neprofitnih organizacije vođenje poslovnih knjiga se odvija eksterno tj. posao vođenje poslovnih knjiga obavljaju vanjski računovodstveni servisi, dok se u 83, tj. 38,2% neprofitne organizacije vođenje poslovnih knjiga vodi unutar organizacije tj. interno. Navedeni nalaz je sukladan rezultatima istraživanja Rogošić i Svirčić (2015., str 7)

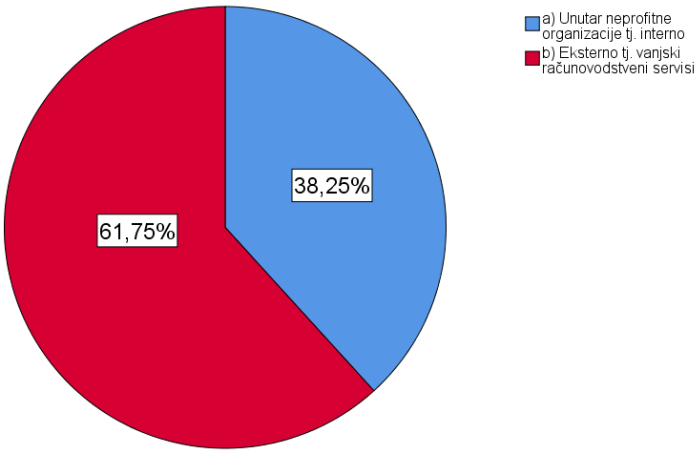

Grafikon 6: Struktura vođenja poslovnih knjiga
Izvor: Izrada studentice

Grafikon 7 pokazuje da se 56 tj. 25,81% ispitanika u potpunosti slaže sa tvrdnjom: „Redovito koristim usluge profesionalnog savjetovanja na području računovodstva i financija“, 48 ispitanika tj. njih 22,12% niti se slaže niti se ne slaže sa tvrdnjom, u potpunosti se ne slaže sa tvrdnjom 41 ispitanik tj. njih 18,89%, djelomično se ne slaže sa tvrdnjom 40 ispitanika tj. njih 17,5%, a 16,13% ispitanika se djelomično slaže sa tvrdnjom. Sumirajući odgovore možemo zaključiti da je 41,94% ispitanika izjavilo slaganje sa tvrdnjom o korištenju usluga profesionalnog savjetovanja na području računovodstva i financija, 22,12% ispitanika je neutralno, a 35,94% ispitanika je izjavilo neslaganje sa ovom tvrdnjom.

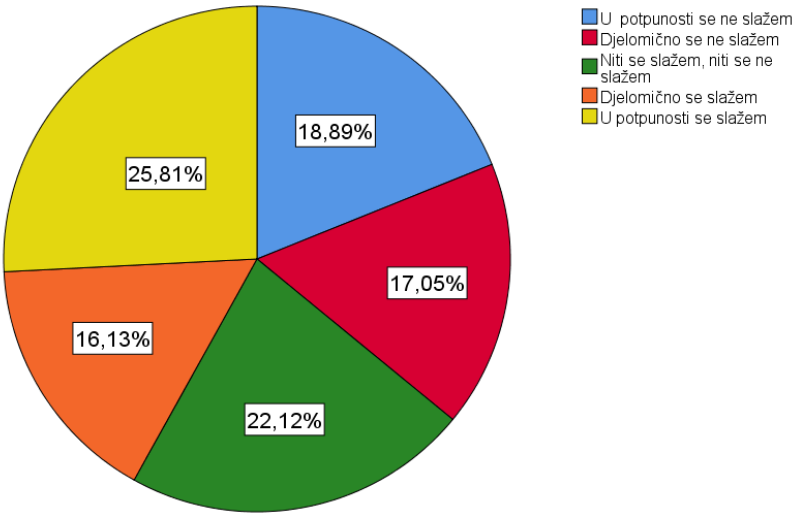

Grafikon 7 :Stavovi ispitanika u kojoj mjeri se slažu sa tvrdnjom; „Redovito koristim usluge profesionalnog savjetovanja na području računovodstva i financija“ (N=217)

Izvor: Izrada studentice

Grafikon pokazuje da se 130, tj. 59,91% ispitanika u potpunosti slaže sa tvrdnjom „Poznavanje računovodstva omogućuje bolje financijsko planiranje“, djelomično slaganje sa tvrdnjom je odgovorilo 57 ispitanika tj. njih 26,27% , niti se slaže niti se ne slaže sa tvrdnjom 26 ispitanika tj. njih 11,98%, dok se 2, tj. 0,92% ispitanika u potpunosti ne slaže i djelomično ne slaže sa tvrdnjom.

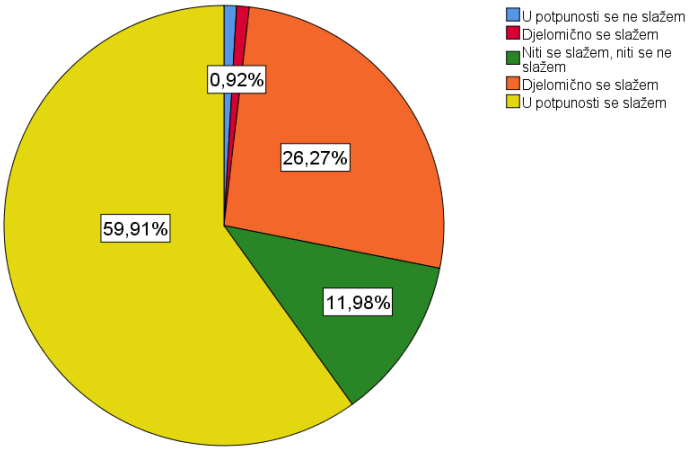

Grafikon 8: Stavovi ispitanika u kojoj mjeri se slažu sa tvrdnjom „Poznavanje računovodstva omogućuje bolje financijsko planiranje“ (N=217)

Izvor: Izrada studentice

U tablici 5 je prikazano da je 149, tj. 68,7% organizacija ostvarilo višak prihoda, te da je 68, tj.31,3% organizacija ostvarilo manjak prihoda. Na pitanje „Redovito koristim usluge profesionalnog savjetovanja na području računovodstva i financija“ 13 ispitanika koji su ostvarili manjak prihoda odgovorilo je „u potpunosti se ne slažem“, dok je 15 ispitanika koji su ostvarili manjak prihoda odgovorilo u „potpunosti se slažem“. Dok je najveći broj ispitanika koji su ostvarili višak prihoda na pitanje „Redovito koristim usluge profesionalnog savjetovanja na području računovodstva i financija“ odgovorili „u potpunosti se slažem“.

Tablica 5: Distribucija frekvencije s obzirom na stav „Redovito koristim usluge profesionalnog savjetovanja na području računovodstva i financija“ i ostvarenog manjak ili višak prihoda

		U prošloj godini je ostvaren :		
		višak prihoda	manjak prihoda	Ukupno
Redovito koristim usluge profesionalnog savjetovanja na području računovodstva i financija	u potpunosti se ne slažem	28	13	41
	djelomično se ne slažem	23	14	37
	niti se slažem, niti se ne slažem	32	16	48
	djelomično se slažem	25	10	35
	u potpunosti se slažem	41	15	56
Total		149	68	217

Izvor: Izrada studentice

U tablici 6 su prikazani odgovori na pitanje „Ukoliko je ostvaren manjak prihoda u prošloj godini , smatrate li da je posljedica ne poznavanja računovodstva i financija?“ . Na ovo pitanje su trebali odgovoriti ispitanici koji su u prethodnom pitanju odgovorili manjak prihoda. „U potpunosti se ne slažem“ je kao odgovor odabralo 39 ispitanika tj. 57,4%, dok je „ djelomično se slažem“ odgovorilo tek 4 tj. 5,9 % ispitanika. Odgovorima na ovom pitanju može se zaključiti da ispitanici smatraju da nepoznavanje računovodstva i financija nije razlog ostvarenog manjka prihoda.

Tablica 6: Stavovi ispitanika s obzirom na pitanje „ Ukoliko je ostvaren manjak prihoda u prošloj godini , smatrate li da je posljedica ne poznavanja računovodstva i financija?“

Ukoliko je ostvaren manjak prihoda u prošloj godini , smatrate li da je posljedica ne poznavanja računovodstva i financija?		
	Broj ispitanika	Postotak
u potpunosti se ne slažem	39	57,4
djelomično se ne slažem	11	16,2
niti se slažem, niti se ne slažem	8	11,8
djelomično se slažem	4	5,9
u potpunosti se slažem	6	8,8
Ukupno	68	31,3

Izvor: Izrada studentice

Nadalje ispitanici su zamoljeni da ocjene svoje znanje na području računovodstva, te su ispitanici ocijenili svoje znanje sa ocjenom 3 (dobar) (tablica).

Tablica 7: Subjektivna ocjena ispitanika o vlastitom znanju na području računovodstva

N	Ukupno	217
	Nedostaje	0
Aritmetička sredina		3,18
Median		3,00

Izvor: Izrada studentice

Ispitanici u čijim se neprofitnim organizacijama vođenje poslovnih knjiga vodi eksterno izjasnili su njih 48 da se „ u potpunosti se slažem“ i 46 ispitanika je odgovorilo „djelomično se slažem“ sa tvrdnjom „U prošloj godini je Vaša organizacija ostvarila sve svoje zacrtane ciljeve“. Nadalje 42 ispitanika u čijim se organizacijama vođenje poslovnih knjiga vodi interno je odgovorilo „ djelomično se slažem“, te je 20 ispitanika odgovorilo „u potpunosti se slažem“. Promatrajući odgovore u tablici najveći broj ispitanika je iskazalo slaganje sa tvrdnjom o ostvarenju zacrtanih ciljeva, tako da možemo zaključiti da nema razlike u ostvarenju ciljeva u prošloj godini s obzirom na način vođenja poslovnih knjiga.

Tablica 8 :Distribucija frekvencije s obzirom na stav o izjavi „U prošloj godini je Vaša organizacija ostvarila sve svoje zacrtane ciljeve“ i sustavu vođenja poslovnih knjiga (N=217)

		Unutar neprofitne organizacije tj. interno	Eksterno tj. vanjski računovodstveni servisi	Ukupno
U prošloj godini je Vaša organizacija ostvarila sve svoje zacrtane ciljeve	u potpunosti se ne slažem	0	8	8
	djelomično se ne slažem	4	7	11
	niti se slažem niti se ne slažem	17	25	42
	djelomično se slažem	42	46	88
	u potpunosti se slažem	20	48	68
Ukupno		83	134	217

Izvor: Izrada studentice

U tablici 9 su navedeni razlozi korištenja usluge vanjskih računovodstvenih servisa za vođenje poslovnih knjiga. Na pitanje „odaberite razlog korištenja usluge vanjskih računovodstvenih servisa“ ispitanici su mogli odabrati više odgovora, od 134 organizacije koje koriste usluge vanjskih računovodstvenih servisa kao razlog korištenja usluga vanjskih servisa navelo je njih 69 kao razlog „Sve osobe u organizaciji su usmjerene na druge poslove i zadatke u organizaciji, dok je 61 ispitanika odabralo kao razlog „U organizaciji nema dovoljno obrazovnog kadra koji bi uspješno vodio poslovne knjige“, te je 44 zaokruženih odgovora bilo „Nedostaju resursi za obrazovanje ili zapošljavanje radnika sa računovodstvenim znanjem“ te ih je samo dva odgovora bilo „Ostalo“, te je jedan od ta dva odgovora bio „Ostalo:(zakoni)“.

Tablica 9 :Razlozi korištenja usluge vanjskih računovodstvenih servisa

Razlozi korištenja usluga vanjskih računovodstvenih servisa:	
U organizaciji nema dovoljno obrazovnog kadra koji bi uspješno vodio poslovne knjige	61
Sve osobe u organizaciji su usmjerene na druge poslove i zadatke u organizaciji	**69**

Nedostaju resursi za obrazovanje ili zapošljavanje radnika sa računovodstvenim znanjem	44
Ostalo: (zakoni)	2

Izvor: Izrada studentice

Nadalje u tablici 10 je prikazano je da se 46 ispitanika koji koriste vanjske računovodstvene servise „u potpunosti slaže“ sa tvrdnjom „Smatrate li da su računovodstveni propisi jako zahtjevni i komplicirani za neprofitne organizacije“, dok je samo 1 ispitanik u čijoj se neprofitnoj organizaciji vođenje poslovnih knjiga vodi unutar neprofitne organizacije odgovorio „ u potpunosti se ne slažem“. 127 ispitanika se slaže sa tvrdnjom da su računovodstveni propisi jako zahtjevni, 67 ispitanika je neutralno, dok se 23 ispitanika ne slaže sa tvrdnjom. Možemo zaključiti da bez obzira na unutarnje ili vanjsko vođenje poslovnih knjiga većina ispitanika je iskazalo slaganje sa tvrdnjom da su računovodstveni propisi zahtjevni i komplicirani za neprofitne organizacije.

Tablica 10: Stavovi ispitanika na pitanje „Smatrate li da su računovodstveni propisi jako zahtjevni i komplicirani za neprofitne organizacije“ prema vođenju poslovnih knjiga (N=217)

		Vođenje poslovnih knjiga se odvija:		
		Unutar neprofitne organizacije tj. interno	Eksterno tj. vanjski računovodstveni servisi	Ukupno
Smatrate li da su računovodstveni propisi jako zahtjevni i komplicirani za neprofitne organizacije	u potpunosti se ne slažem	1	4	5
	djelomično se ne slažem	7	11	18
	niti se slažem, niti se ne slažem	24	43	67
	djelomično se slažem	30	30	60
	u potpunosti se slažem	21	46	67
Ukupno		83	134	217

Izvor: Izrada studentice

Iz tablice se može uočiti da kod svih završenih stupnjeva obrazovanja, osim doktorata znanosti, vođene poslovnih knjiga se u većini vodi eksterno.

Tablica 11: Distribucija frekvencija načina vođenja poslovnih knjiga s obzirom na stupanj obrazovanja

		Vođenje poslovnih knjiga		
		Unutar neprofitne organizacije tj. Interno	Eksterno tj. vanjski računovodstveni servisi	Ukupno
Završeni stupanj obrazovanja ;	SSS	24	35	59
	VŠS	19	22	41
	VSS	32	59	91
	Magisterij	3	16	19
	Doktorat znanosti	5	2	7
Ukupno		83	134	217

Izvor: Izrada studentice

H1: *Niska razina računovodstvene pismenosti utječe na manje uspješno poslovanje organizacije.*

Ovom hipotezom će se pokušat dokazati da niska razina računovodstvene pismenosti, tj. niža razina znanja na području računovodstva, kao što su poznavanje zakona, propisa, politika itd. utječe na manje uspješno poslovanje organizacije.

Testiranje će se vršiti testovima Kruskal-Wallis i Spermanov test linearne korelacije.

Tablica 12: Utjecaj razine znanja na području računovodstva na ostvarenje zacrtanih ciljeva u organizaciji.

		Molim ocijenite Vaše znanje na području računovodstva (poznavanje računovodstvenih propisa, zakona i pokazatelja)				
		1	2	3	4	5
U prošloj godini Vaša je organizacija	u potpunosti se ne slažem	0	2	3	2	1

ostvarila svoje zacrtane ciljeve	djelomično se ne slažem	1	4	4	2	0
	niti se slažem, niti se ne slažem	3	15	14	9	1
	djelomično se slažem	2	10	**39**	31	6
	u potpunosti se slažem	3	13	19	24	9
Ukupno		9	44	79	68	17

Izvor: Izrada studentice

Promatrajući strukturu ispitanika s obzirom na stav „U prošloj godini Vaša je organizacija ostvarila svoje zacrtane ciljeve“ 39 ispitanika koji su svoje znanje na području računovodstva ocijenili sa ocjenom 3 „djelomično se slažu“ sa tvrdnjom. Dok se ispitanici sa ocjenom odličan na području računovodstva njih 9 od ukupno 17 ispitanika „u potpunosti slaže“ sa tvrdnjom o ostvarenju zacrtanih ciljeva.

Tablica 13: Rezultati rangova Kruskal-Wallis testa za zadani uzorak

	ostvarenje zacrtanih ciljeva	N	Prosječan rang
znanje na području računovodstva	1	8	110,50
	2	11	76,00
	3	42	83,26
	4	88	117,81
	5	68	118,65
	Ukupno	217	

Izvor: Izrada studentice

Na temelju podataka iz gore navedene tablice može se zaključiti da ispitanici koji se u potpunosti slažu sa tvrdnjom o ostvarenju zacrtanih prošlogodišnjih ciljeva imaju najbolji prosječan rang 118,65, zatim slijede ispitanici koji se djelomično slažu sa tvrdnjom prosječan rang iznosi 117,81, na trećem mjestu su ispitanici koji se u potpunosti ne slažu sa tvrdnjom

rang 110,5, zatim slijede ispitanici koji se niti ne slažu, niti slažu sa tvrdnjom rang 83,26 i najlošije su rangirani ispitanici koji se djelomično ne slažu rang 76,00.

Tablica 14:Rezultati Kruskal – Wallis testa za zadani uzorak ispitanika

Test Statistics[a,b]

	znanje na području računovodstva
Chi-Square	14,738
df	4
Asymp. Sig.	,005

a. Kruskal Wallis Test
b. ostvarenje zacrtanih ciljeva

U tablici 14 prikazuju se rezultati dobiveni Kruskal-Wallis testa, temeljem dobivenih rezultata došli smo do zaključka da postoji značajna razlika u razini znanja na području računovodstva između neprofitnih organizacija s obzirom na ostvarene zacrtane prošlogodišnje ciljeve.
Ovim testom je dokazano da što je manja razina znanja na području računovodstva znači i manje uspješno ostvarivanje zacrtanih ciljeva.

U sljedećoj tablici se provodi korelacijsko testiranje između procjene znanja na području računovodstva i stava o izjavi „Razumijevanje računovodstva uvelike pomaže pri donošenju poslovnih odluka“ . Testiranje se provelo pomoću Spemamovog testa korelacije ranga. Procjena znanja je rangirana ocjenama od 1 do 5 (5=odlično, 4=vrlo dobar, 3= dobar, 2=dovoljan, 1=nedovoljan), dok su odgovori na tvrdnju „Razumijevanje računovodstva uvelike pomaže pri donošenju poslovnih odluka“ rangirani od 1 do 5 (1= u potpunosti se ne slažem, 2= djelomično se ne slažem, 3= niti se slažem, niti se ne slažem, 4= djelomično se slažem, 5= u potpunosti se slažem).

Tablica 15: Rezultati Spearmanovog testa korelacije kroz vezu znanje na području računovodstva i stava o izjavi „Razumijevanje računovodstva uvelike pomaže pri donošenju poslovnih odluka“

		Stav o važnosti razumijevanja računovodstva pri donošenju poslovnih odluka	Znanje na području računovodstva
Stav o važnosti razumijevanja računovodstva pri donošenju poslovnih odluka	Pearson Correlation	1	,310**
	Sig. (2-tailed)		,000
	N	217	217
Znanje na području računovodstva	Pearson Correlation	,310**	1
	Sig. (2-tailed)	,000	
	N	217	217
**. Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).			

Izvor: Izrada studentice

Računanjem korelacije između znanja na području računovodstva i stava o izjavi „Razumijevanje računovodstva uvelike pomaže pri donošenju poslovnih odluka“ dolazi se do zaključka da postoji slaba povezanost. Te promatrajući empirijsku signifikantnost koja iznosi približno 0%[27] možemo zaključiti da postoji razlika u stavovima ispitanika s obzirom na njihovo znanje na području računovodstva, te da ispitanici imaju različito mišljenje o važnosti računovodstva pri donošenju ispravnih poslovnih odluka s obzirom na znanje na području računovodstva.

Koristeći testove Kruskal-Wallis i Spermanov test linerane korelacije utvrđeno je da manja količina znanja na području računovodstva ujedno i znači manje uspješno ostvarivanje zacrtanih ciljeva, te se hipoteza H1- *Niska razina računovodstvene pismenosti utječe na manje uspješno poslovanje organizaciji* prihvaća.

[27] Vrijednost Asymp. Sig. (2-tailed) nije jednaka nuli, već teži k nuli

H2:Vođenje odjela računovodstva u neprofitnim organizacijama se odvija u suradnji sa vanjskim računovodstvenim servisima što negativno utječe na računovodstvenu pismenost

Prepuštanje vođenje poslovnih knjiga vanjskim računovodstvenim servisima znači da se sve računovodstvene usluge obavljaju van neprofitne organizacije.

Ovom hipotezom će se pokušat dokazati da neprofitne organizacije u kojim se vođenje poslovnih knjiga ne obavljaju unutar organizacije da njihovi zaposlenici, volonteri i osobe ovlaštene za vođenje neprofitne organizacije imaju manju razinu znanja na području računovodstva, te da to negativno utječe na računovodstvenu pismenost.

Ispitivanje će se vršiti Mann-Whitney testom.

Tablica 16: Utjecaj znanja na području računovodstva na sustav vođenja poslovnih knjiga

	Sustav vođenja poslovnih knjiga	N	Prosjek Ranga	Suma ranga
znanje na području računovodstva	1	83	116,68	9684,50
	2	134	104,24	13968,50
	UKUPNO	217		

Izvor: Izrada studentice

Tablica 17: Rezultati Mann-Whitney testa

Test Statistics[a]

	znanje na području računovodstva
Mann-Whitney U	4923,500
Wilcoxon W	13968,500
Z	-1,485
Asymp. Sig. (2-tailed)	,138

a. Grouping Variable: sustav vođenja poslovnih knjiga

Izvor: Izrada studentice

Ne postoji statistički značajna razlika u razini znanja na području računovodstva s obzirom na sustav vođenja poslovnih knjiga u neprofitnoj organizaciji.

Ovom testom je dokazano da ne postoji značajna razlika u razini znanja na području računovodstva s obzirom na sustav vođenja poslovnih knjiga, te da vanjsko vođenje poslovnih knjiga u neprofitnim organizacijama ne znači i manju računovodstvenu pismenost u organizaciji, te se ova hipoteza H2: *Vođenje odjela računovodstva u neprofitnim organizacijama se odvija u suradnji sa vanjskim računovodstvenim servisima što negativno utječe na računovodstvenu pismenost*- odbacuje.

H3: Promicanje svijesti o važnosti računovodstvene pismenosti utječe na podizanje pismenosti što utječe na:

H3a: bolje financijsko planiranje

Tablica 18: Distribucija frekvencija s obzirom na stav „Poznavanje računovodstva omogućuje bolje financijsko planiranje“

		Broj ispitanika	Postotak
Poznavanje Računovodstva omogućuje bolje financijsko planiranje	U potpunosti se ne slažem	2	,9
	Djelomično se ne slažem	2	,9
	Niti se slažem niti se ne slažem	26	12,0
	Djelomično se slažem	57	26,3
	U potpunosti se slažem	**130**	**59,9**
	Ukupno	217	100,0

Izvor: Izrada studentice

Iz distribucije frekvencija može se uočiti da se 130 ispitanika tj. njih 59,9% u potpunosti slaže sa tvrdnjom „Poznavanje Računovodstva omogućuje bolje financijsko planiranje“

Tablica 19: Rezultati testa o utjecaju poznavanja računovodstva na bolje financijsko planiranje

Intervalna procjena proporcije, Z (ili Hi kvadrat) test	
	Vrijednost
Proporcija u uzorku	0,59901
Veličina uzorka	217
Razina pouzdanosti	0,95
Procjena poporcije	
Donja granica	0,5339
Gornja granica	0,6643

Izvor: Izrada studentice

Na temelju intervalne procjene proporcije može se donijeti zaključak da većina ispitanika smatra da bi poznavanje računovodstva omogućilo bolje financijsko planiranje. Ovaj zaključak je donesen pri razini pouzdanosti od 95% na temelju donje granice proporcije od 53,39% koja je veća od 50% , te se hipoteza H3a: *Promicanje svijesti o važnosti računovodstvene pismenosti utječe na podizanje pismenosti što utječe na bolje financijsko planiranje*- prihvaća

H3b: stvaranje internog odjela računovodstva s ciljem boljeg upravljanja

Tablica 20: Distribucija frekvencija s obzirom na stav o izjavi „Ukoliko se vođenje poslovnih knjiga provodi interno tj. unutar organizacije postoji veća mogućnost za bolje upravljanje organizacijom.“

		Broj ispitanika	Postotak
Ukoliko se vođenje poslovnih knjiga provodi interno tj. unutar organizacije postoji veća mogućnost za bolje upravljanje	U potpunosti se ne slažem	12	5,5
	Djelomično se ne slažem	11	5,1
	Niti se slažem niti se ne slažem	59	27,2
	Djelomično se slažem	**64**	**29,5**
	U potpunosti se slažem	**71**	**32,7**

organizacijom	Ukupno	217	100,0

Izvor: Izrada studentice

Iz distribucije frekvencije može se uočiti da se 71 ispitanik tj. njih 32,7% U potpunosti slaže sa izjavom „Ukoliko se vođenje poslovnih knjiga provodi interno tj. unutar organizacije postoji veća mogućnost za bolje upravljanje organizacijom“, dok se 64 ispitanika djelomično slaže sa tom tvrdnjom.

Tablica 21: Rezultati testa o vođenju poslovnih knjiga unutar organizacije na postojanje veće mogućnosti za bolje upravljanje

Intervalna procjena proporcije, Z (ili Hi kvadrat) test	
	Vrijednost
Proporcija u uzorku	0,6221198
Veličina uzorka	217
Razina pouzdanosti	0,95
Procjena poporcije	
Donja granica	0,5576
Gornja granica	0,6866

Izvor:Izrada studentice

Na temelju intervalne procjene proporcije može se donijeti zaključak da većina ispitanika se slaže sa tvrdnjom da vođenje poslovnih knjiga koje se odvija u unutar organizacije da za takve neprofitne organizacije postoji veća mogućnost za bolje upravljanje . Ovaj zaključak je donesen pri razini pouzdanosti od 95% na temelju donje granice proporcije od 55,76 % koja je veća od 50%, te se hipoteza H3b: *Promicanje svijesti o važnosti računovodstvene pismenosti utječe na podizanje pismenosti što utječe na stvaranje internog odjela računovodstva s ciljem boljeg upravljanja*- prihvaća.

ZAKLJUČAK

Znanje na području financija i računovodstva je jedan od ključnih faktora za održavanje konkurentnosti ali i za daljnje poslovanje organizacije. Računovodstvena pismenost je termin koji sve više dobiva na značenju, znanje na području financija i računovodstva je ključan faktor za uspjeh, znanje o financijskim izvještajima, razumijevanje transakcija i novčanih rezultata čini organizaciju financijski stabilnijom.

Neprofitne organizacije su osnovane radi ostvarivanja ciljeva koji su usmjereni za dobrobit društva, organizirane na način da volonteri su ovisno o funkcijama na kojim su raspoređeni, zaduženi za vođenje poslovanja organizacije.

Ovisno o veličini i financijskom stanju, male organizacije i one koje su financijski osigurane imaju mogućnost da za financijske i računovodstvene poslove angažiraju agencije, koje će im voditi poslove na tom području, i takve organizacije nemaju potrebu za određenim nivoom računovodstvene pismenosti , dok velike organizacije imaju potrebu za organiziranjem odbora za financije koji će se sastojat od članova koji će imat visoku razinu računovodstvene pismenosti.

Zbog velike važnosti neprofitnih organizacija vlade velikog broja država kroz razne programe, fondove, edukacije, treninge i sa suradnjom sa profitnim organizacijama imaju za cilj neprofitne organizacije učiniti računovodstveno pismene, a u konačnici i financijski stabilne.

Prvom hipotezom je dokazano da postoji veza između znanja na području računovodstva i ostvarenja zacrtanih ciljeva, te da manja razina znanja na području računovodstva ujedno i znači manje uspješno ostvarenje zacrtanih ciljeva.

Drugom hipotezom je dokazano da ne postoji značajna razlika u razini znanja na području računovodstva u organizacijama s obzirom na sustav vođenja poslovnih knjiga, tj. da ne znači nužno da ukoliko se vođenje poslovnih knjiga vodi unutar organizacije, da u organizaciji volonteri, zaposlenici ili osobe ovlaštene za vođenje poslovnih knjiga raspolažu sa manjom količinom na području računovodstva.

Hipotezom H3a se može donijeti zaključak na temelju intervalne procijene da većina ispitanika smatra da bi bolje poznavanje računovodstva omogućilo bolje financijsko planiranje, te hipotezom H3b se također na temelju intervalne procjene može donijeti

zaključak da većina ispitanika smatra da vođenje poslovnih knjiga unutar neprofitne organizacije znači i veću mogućnost za bolje upravljanje.

Od 217 organizacija 61,75% neprofitnih organizacija je vođenje poslovnih knjiga prepustilo vanjskim servisima, bez obzira na takav podatak ne postoji razlika u znanju između ispitanika s obzirom na sustav vođenja poslovnih knjiga. Temeljem ovog istraživanja može se zaključiti da je veće znanje na području računovodstva za neprofitne organizacije znači ujedno i sigurnije ostvarenje zacrtanih ciljeva, te da bi upravo zbog ovog podatka neprofitne organizacije trebale ulagati u obrazovanje na području računovodstva svog kadra koji je zadužen za upravljanje organizacijom.

LITERATURA

1. Antony R., Young D. (1988): Management Control in Nonprofit Organizations, Fourth Edition, Richard D. Irwin, Inc., Homewood, Illinos
2. Bežovan G. (1995): Neprofitne organizacije i kombinirani model socijalne politike, Revija za socijalnu politiku, Vol. 2, No. 3, str. 195-214.
3. Bilten (2011): Financijska pismenost, Hrvatski ured za osiguranje, br.6.
4. Boris E.T. , Steuerle E. (1991) : Nonprofits & Government: Collaboration & Conflict (second edition), The Urban Institute press
5. Dimitrović, M., Horvatinić-Kapelac, M., Novokmet, M. (2014): Računovodstvo neprofitnih organizacija- udžbenik u trećem razredu srednje strukovne škole. Zagreb: Školska knjiga
6. Marić, I. (2011): Problem mjerenja uspješnosti neprofitnih organizacija u odnosu na profitne organizacije, Računovodstvo i menadžment, 12. Međunarodna znanstvena i 48 stručna konferencija, zbornik radova – svezak 1, Zagreb: Hrvatski računovođa, str.313-324.
7. Milić, Z.(2009) Osnove menadžmenta neprofitnih organizacija, Visoka strukovna škola za poduzetništvo, Beograd
8. OECD (2005): Recommendation on Principles and Good Pratices for Financial Education and Awareness, Recommedation of the council
9. Pavičić, J., Alfirević, N., Ivelja, N. (2006): Oblici i mehanizmi potpore i suradnje s neprofitnim organizacijama u Hrvatskoj; Izvorni znanstveni rad , Zbornik Ekonomskog fakulteta u Zagrebu, godina 4., Vol 4, No 1, str. 217-238.
10. Pedić, Ž., (2010) Neprofitni sektor i rizik od financiranja terorizma, Ekonomska misao i praksa, br. 1/2010, Sveučilište u Dubrovniku, Dubrovnik, str.139-156.
11. Rogošić, A. i Svirčić, M. (2016) Accounting information for planing and control in charitable organizations. U: Rabar, D., Černe, K. i Zenzerović, R., ur. Eu future perspectives: Inovation, entrepreneurship & economic policy- scientific monograph, Juraj Dobrila University of Pula, Hrvatska, str. 1-14.
12. Vukava, I. i Rimac Smiljanić, A. (2017) Financijska pismenost studenata u Republici Hrvatskoj, U: Blažić, H., Dimitrić, M., Pečarić, M., Financije na prekretnici: Imamo li snage za iskorak? Ekonomski fakultet, Sveučilište u Rijeci, Hrvatska, str.58-68.

13. Zelenika, R. (1998) : Metodologija i tehnologija izrade znanstvenog i stručnog dijela, treće dopunjeno i izmijenjeno izdanje, EF u Rijeci, Rijeka, str. 323-339.

Pravilnik/Zakon

1. Narodne Novine (2014): Zakon o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija, Zagreb, Narodne Novine d.d., br. 121
2. Narodne Novine (2013): Zakon o porezu na dodanu vrijednost, Zagreb, Narodne Novine d.d., br. 73
3. Narodne Novine (2014) :Pravilnik o izvještavanju u neprofitnom računovodstvu i registru neprofitnih organizacija , Zagreb, Narodne novine d.d., br. 121
4. Narodne Novine (2014) :Pravilnik o neprofitnom računovodstvu i računskom planu, Zagreb, Narodne novine d.d., br. 121
5. Narodne Novine (2014): Pravilnik o sustavu financijskog upravljanja i kontrola te izradi i izvršavanju financijskih planova neprofitnih organizacija, Zagreb, Narodne novine d.d., br. 121

Internet izvori:

- Aktiva sistem, Financijska pismenost (2013.) [Internet], raspoloživo na: http://www.aktivasistem.com/ssv/161_finansijska_pismenost.html
- Entrepries Canada Ontario, Guide sur les organismes a but non lucratif (2016.) [Internet], raspoloživo na: http://www.cbo-eco.ca/fr/index.cfm/demarrage/pour-commencer/guide-sur-les-organismes-a-but-non-lucratif/
- Hrvatski institut za financijsku edukaciju (2014.) [Internet], raspoloživo na: http://www.hife.hr/o-nama/o-nama/
- Institut za razvoj obrazovanja, Trenerski forum- TREFF. Treneri/konzultanti za neprofitni sektor [Internet], raspoloživo na: http://www.iro.hr/hr/vijesti/akademski-infoservis/internetski-resursi/view-info-314/

- OECD, Improving Financial Literacy: Analysis of Issues and Policies (2005) [Internet], raspoloživo na: http://www.oecd.org/finance/financial-education/improvingfinancialliteracyanalysisofissuesandpolicies.htm
- Poslovni dnevnik, Podižemo ekonomsku pismenost i potičemo poduzetničku klimu (2015.) [Internet], raspoloživo na: http://www.poslovni.hr/poslovni-partneri/podizemo-ekonomsku-pismenost-i-poticemo-poduzetnicku-klimu-303931
- Shanker S. : Difficulties With Financial Planning of a Nonprofit Organization; [Internet], raspoloživo na: http://smallbusiness.chron.com/difficulties-financial-planning-nonprofit-organization-4410.html
- Wolf brown, Financial Challenges Facing Nonprofit Organizations (2014.) [Internet], raspoloživo na: http://wolfbrown.com/on-our-minds/financial-challenges-facing-nonprofit-organizations/
- Neprofitne organizacije (2015.) [Internet], raspoloživo na: http://web.efzg.hr/dok/OIM/Menad%C5%BEment%20neprofitnih%20organizacija.pdf
- Republika Hrvatska Ministarstvo financija; Financijsko upravljanje i kontrole [Internet], raspoloživo na: http://www.mfin.hr/hr/financijsko-upravljanje-i-kontrole-1-2
- Središnji državni portal, Računovodstvo udruga (2017.) [Internet], raspoloživo na: https://gov.hr/moja-uprava/aktivno-gradjanstvo-i-slobodno-vrijeme/udruge/racunovodstvo-udruga/1566

POPIS SLIKA

Slika br. 1.: Potreba za potporom u specifičnim područjima upravljanja projektima/programima odnosno financijskim i srodnim poslovima te evaluaciji i unaprjeđeniju djelovanja organizacije.....13

Slika br.2 Najznačajnija (pot) područja= u kojima anketirane neprofitne organizacije iskazuju potrebe za potporom i suradnjom……...……..14

POPIS TABLICA

Tablica 1: Razlike između profitnih i neprofitnih organizacija…….....……..….……..18

Tablica 2: Podjela organizacije na profitne i neprofitne……...…….……..18

Tablica 3: Prikaz financijskih izvještaja, razdoblja sastavljanja i rokovi predaje izvještaja prema sustavu knjigovodstva.....23

Tablica 4 : Oblici informiranja…….……29

Tablica 5: Rezultati korelacije s obzirom na stav „Redovito koristim usluge profesionalnog savjetovanja na području računovodstva i financija“ i ostvaren manjak ili višak prihoda…..32

Tablica 6: Stavovi ispitanika s obzirom na pitanje „Ukoliko je ostvaren manjak prihoda u prošloj godini , smatrate li da je posljedica ne poznavanja računovodstva i financija?“……..33

Tablica 7: Subjektivna ocjena ispitanika o vlastitom znanju na području računovodstva……33

Tablica 8: Distribucija frekvencije s obzirom na stav o izjavi „U prošloj godini je Vaša organizacija ostvarila sve svoje zacrtane ciljeve“ i sustavu vođenja poslovnih knjiga (N=217)…….....……34

Tablica 9 :Razlozi korištenja usluge vanjskih računovodstvenih servisa…….34

Tablica 10: Stavovi ispitanika na pitanje „Smatrate li da su računovodstveni propisi jako zahtjevni i komplicirani za neprofitne organizacije“ prema vođenju poslovnih knjiga (N=217)…….……35

Tablica 11: Distribucija frekvencija načina vođenja poslovnih knjiga s obzirom na stupanj obrazovanja……...36

Tablica 12: Utjecaj razine znanja na području računovodstva na ostvarenje zacrtanih ciljeva u organizaciji…….……..…….36

Tablica 13: Rezultati rangova Kruskal-Wallis testa za zadani uzorak…….37

Tabalica 14: Rezultati Kruskal-Wallis testa za zadani uzorakispitanika……..38

Tablica 15: Rezultati Spearmanovog testa korelacije kroz vezu znanje na području računovodstva i stava o izjavi „Razumijevanje računovodstva uvelike pomaže pri donošenju poslovnih odluka“…….…38

Tablica 16: Utjecaj znanja na području računovodstva na sustav vođenja poslovnih knjiga...40

Tablica 17: Rezultati Mann-Whitney testa……..…….40

Tablica 18: Distribucija frekvencija s obzirom na stav „Poznavanje računovodstva omogućuje bolje financijsko planiranje“……..……..….41

Tablica 19: Rezultati testa o utjecaju poznavanja računovodstva na bolje financijsko planiranje.....41

Tablica 20: Distribucija frekvencija s obzirom na stav o izjavi „Ukoliko se vođenje poslovnih knjiga provodi interno tj. unutar organizacije postoji veća mogućnost za bolje upravljanje organizacijom.“.....42

Tablica 21: Rezultati testa o vođenju poslovnih knjiga unutar organizacije na postojanje veće mogućnosti za bolje upravljanje.....43

POPIS GRAFOVA

Grafikon 1: Struktura ispitanika prema spolu……..…26

Grafikon 2: Struktura ispitanika prema poziciji u organizaciji…….….....27

Grafikon 3: Struktura ispitanika prema dobi……...…….27

Grafikon 4: Struktura ispitanika prema završenom stupnju obrazovanja…….....…28

Grafikon 5: Struktura ispitanika prema području obrazovanja i stupnju obrazovanja.……...29

Grafikon 6: Struktura vođenja poslovnih knjiga…….....30

Grafikon 7: Stavovi ispitanika u kojoj mjeri se slažu sa tvrdnjom; „Redovito koristim usluge profesionalnog savjetovanja na području računovodstva i financija“ (N=217)…….....31

Grafikon 8: Stavovi ispitanika u kojoj mjeri se slažu sa tvrdnjom „Poznavanje računovodstva omogućuje bolje financijsko planiranje“ (N=217)……...…31

SAŽETAK

Ovim istraživanjem se ispituje računovodstvena pismenost u neprofitnim organizacijama na području Republike Hrvatske. Daje se uvid u dosadašnje spoznaje o računovodstvenoj pismenosti, te njezinoj važnosti u donošenju ispravnih poslovnih odluka. Istraživanje je provedeno anketnim upitnikom. U radu je objašnjena teoretski i praktički računovodstvena pismenost neprofitne organizacije. U teoretskom dijelu su objašnjeni pojmovi računovodstvene pismenosti neprofitne organizacije te dosadašnje aktivnosti vezan e za računovodstvenu pismenost. U empirijskom dijelu su korišteni testovi Mann-Whitney test, Kruskal-Wallis test, Spermanov test te je korištena intervalna procjena proporcije.

Ključne riječi: računovodstvena pismenost, neprofitna organizacija, Republika Hrvatska

SUMMARY

This research examines accounting literacy in non-profit organizations in the Republic of Croatia. An insight into what has been learned about accounting literacy so far and its importance in making business decisions are right. The survey was conducted by a questionnaire. In this research explains the theoretical and practically accounting literacy of the nonprofit organization. In the theoretical part, the concepts of accounting literacy of the non-profit organization and the past activities related to accounting writing are explained. The empirical part used the Mann-Whitney test, the Kruskal-Wallis test, the Sperman test, and an interim estimate of proportions was used.

Key words: accounting literacy, nonprofit organization, Republic of Croatia

PRILOG

1. U prošloj godini je Vaša organizacija ostvarila sve svoje zacrtane ciljeve. Molim Vas ocijenite od 1 do 5, pri čemu 1 označava „u potpunosti se ne slažem“, a 5 „u potpunosti se slažem“ (*Molim zaokružite jedan odgovor*):

1	**2**	**3**	**4**	**5**

2. U prošloj godini je ostvaren (Molim zaokružite jedan odgovor):
   a. Višak prihoda
   b. Manjak prihoda
3. Ukoliko je odgovor na prethodno pitanje **manjak prihoda,** smatrate li da je posljedica nepoznavanja računovodstva i financija? Molim Vas ocijenite od 1 do 5, pri čemu 1 označava „u potpunosti se ne slažem“, a 5 „u potpunosti se slažem“ (*Molim zaokružite jedan odgovor*):

1	**2**	**3**	**4**	**5**

4. Koje od navedenih izvora daje najkorisnije informacije iz područja računovodstva i financija? *Molim rangirajte od 1 do 5 pri čemu je **1 - najmanje korisne, a 5 – najkorisnije informacije.***

Narodne novine	1	2	3	4	5
Stručni časopisi	1	2	3	4	5
Stručni seminari i radionice	1	2	3	4	5
Internet portali, radio i televizija	1	2	3	4	5
Savjetovanje sa stručnjacima / strukovnim udruženjima	1	2	3	4	5

5. Molim Vas ocijenite od 1 do 5, pri čemu 1 označava „u potpunosti se ne slažem“, a 5 „u potpunosti se slažem“ u kojoj mjeri se slažete sa sljedećim tvrdnjama (*Molim zaokružite jedan odgovor*):
   a. Redovito koristim usluge profesionalnog savjetovanja na području računovodstva i financija

„u potpunosti se ne slažem“, „u potpunosti se slažem“

1	**2**	**3**	**4**	**5**

Usluge profesionalnog savjetovanja mogu u velikoj mjeri pomoći u području računovodstva

„u potpunosti se ne slažem“, „u potpunosti se slažem“

1	**2**	**3**	**4**	**5**

Redovito se informiram o računovodstvenim propisima

„u potpunosti se ne slažem“, „u potpunosti se slažem“

1	**2**	**3**	**4**	**5**

Razumijevanje računovodstva uvelike pomaže pri donošenju poslovnih odluka

„u potpunosti se ne slažem“, „u potpunosti se slažem“

1	***2***	***3***	***4***	***5***

Poznavanje računovodstva omogućuje bolje financijsko planiranje.

„u potpunosti se ne slažem“, „u potpunosti se slažem“

1	***2***	***3***	***4***	***5***

Financijska pismenost umanjuje rizike kod donošenja poslovnih odluka.

„u potpunosti se ne slažem“, „u potpunosti se slažem“

1	***2***	***3***	***4***	***5***

Ukoliko se vođenje poslovnih knjiga provodi interno tj. unutar organizacije postoji veća mogućnost za bolje upravljanje organizacijom.

„u potpunosti se ne slažem“, „u potpunosti se slažem“

1	***2***	***3***	***4***	***5***

6. Vođenje poslovnih knjiga se odvija (*Molim zaokružite jedan odgovor*):

a) Unutar neprofitne organizacije tj. interno
b) Eksterno tj. vanjski računovodstveni servisi

7. Ukoliko je Vaš odgovor na 6. pitanje bio *b) Eksterno tj. Vanjski računovodstveni servisi,* odaberite razlog korištenja usluge vanjskih računovodstvenih servisa (*Molim zaokružite jedan odgovor*):

a) u organizaciji nema dovoljno obrazovnog kadra koji bi uspješno vodio poslovne knjige
b) sve osobe u organizaciji su usmjerene na druge poslove i zadatke u organizaciji
c) nedostaju resursi za obrazovanje ili zapošljavanje radnika sa računovodstvenim znanjem
d) Ostalo, navedite koji_____

8. Molim ocijenite Vaše znanje na području računovodstva (poznavanje računovodstvenih propisa, zakona i pokazatelja od 1 do 5 ? (1 – nedovoljno; 2 – dovoljno; 3 – dobro; 4 – vrlo dobro; 5 – izvrsno) (Molim zaokružite jednu ocjenu):

1	2	3	4	5

9. Smatrate li da su računovodstveni propisi jako zahtjevni i komplicirani za neprofitne organizacije? Molim Vas ocijenite od 1 do 5, pri čemu 1 označava „u potpunosti se ne slažem“, a 5 „u potpunosti se slažem“ (*Molim zaokružite jedan odgovor*):

„u potpunosti se ne slažem“, „u potpunosti se slažem“

1	***2***	***3***	***4***	***5***

10. Molim Vas ocijenite od 1 – 5, u kojoj ste mjeri zadovoljni s poslovnom bankom (kod koje imate žiro-račun) prema sljedećim kriterijima (pri čemu je 1 – izrazito nezadovoljan; 2 – nezadovoljan; 3 – niti zadovoljan, niti nezadovoljan; 4 – zadovoljan; 5 – jako zadovoljan) (*Molimo, zaokružite za svaku stavku po jednu ocjenu*)

Individualna pažnja od strane Vaše banke	1	2	3	4	5
Ljubaznost osoblja	1	2	3	4	5
Interes banke u rješavanju Vašeg problema	1	2	3	4	5
Razumijevanje banke o Vašim financijskim potrebama	1	2	3	4	5
Trošak obavljanja transakcija (npr. naknade)	1	2	3	4	5

Raspon usluga i proizvoda banke	1	2	3	4	5
Trošak zaduživanja i ostali parametri kreditiranja	1	2	3	4	5

11. Spol (*Molim, zaokružite*);
    a) muško
    b) žensko

12. Dob (*Molim, zaokružite*);
    a) 18-29 godina
    b) 30-39 godina
    c) 40-49 godina
    d) 50-59 godina
    e) 60 i više godina

13.Molim navedite područje obrazovanja (npr. ekonomija, pravo, elektrotehnika…)
_____

14.Završeni stupanj obrazovanja (*Molim, zaokružite*);

a) SSS
b) VŠS
c) VSS
d) Magisterij
e) Doktorat znanosti

15. Koja od navedenih pozicija najbolje opisuje Vašu poziciju u organizaciji:

a) zaposlenik
b) volonter
c) osoba ovlaštena za zastupanje neprofitne organizacije

16. Ukoliko ste zaposlenik neprofitne organizacije, molim da ocijenite svoje zadovoljstvo na radu.

...poslom	1	2	3	4	5
...vodstvom organizacije	1	2	3	4	5
...suradnicima	1	2	3	4	5
...neposredno nadređenima	1	2	3	4	5
...mogućnostima za napredovanje	1	2	3	4	5
...plaćom	1	2	3	4	5
...statusom u organizaciji	1	2	3	4	5
...radnim uvjetima(oprema, prostori)	1	2	3	4	5
...mogućnostima obrazovanja	1	2	3	4	5
...stalnošću zaposlenja	1	2	3	4	5
...radnim vremenom	1	2	3	4	5